

Văn Tắc vụ

2

VĂN-TÁC-VỤ

NỘI-SAN CỦA CƠ-QUAN VĂN-TÁC-VỤ LÝ-LUẬN-HUÂN-LUYỆN-SÁNG-TÁC-TRÌNH-DIỄN

- * PHỤNG-SỰ QUỐC-GIA DÂN-TỘC
- * PHỤC-VỤ ĐẠI-CHÚNG NÔNG-THÔN
- * PHÁT-HUY VĂN-NGHỆ DÂN-TỘC CHIẾN-ĐẦU

○ DIỄN-ĐÀN CHUNG CỦA CÁC BẠN VĂN-NGHỆ-SĨ
CHIẾN-ĐẦU BỐN PHƯƠNG

○ CẨM-NANG CỦA CÁN-BỘ VĂN-TÁC-VỤ PHỤC-VỤ
NÔNG-THÔN

● 3 Phương-châm V.T.V. :

ĐẾN THÌ DÂN VUI
ĐI THÌ DÂN NHỚ
Ở THÌ DÂN THƯƠNG

● 3 Công việc phải làm:

TRÌNH DIỄN VĂN NGHỆ
CÂY HẠT GIỐNG VĂN NGHỆ
THÔNG TIN, DÂN VẬN

VĂN-TÁC-VỤ

NỘI SAN

BIÊN TẬP VÀ THỰC HIỆN:

**ANH-HẢI,
UYÊN-NGUYỄN**

• 145, NGUYỄN-HUỆ SAIGON •

Bộ mới : Số 2 Năm 1968

TRONG SỔ NÀY

* MÙA XUÂN DÂN-TỘC MUON THUỞ VĂN OAI - HÙNG (xã-luận) — Văn-Tác-Vụ * LÁ THƯ TRUNG-ƯƠNG VĂN-TÁC-VỤ — Trung-Ương V.T.V. * THỜI SỰ BẰNG HÌNH ẢNH — S.T. * CHẠY LOẠN (bút ký) — Anh-Tuấn * ĐOÀN V.T.V. TRUNG-ƯƠNG CÔNG TÁC TẠI CÁC ĐỊA ĐIỂM TIẾP-CƯ ĐỒNG-BÀO LÁNH NẠN CỘNG-SẢN (tin tức) — Phóng-viên * MÙA XUÂN ĐEN TRẮNG (đoản văn) — Anh-Tuấn * ĐÂY MÙA XUÂN (thơ) — Ca-Thoại-Diễm * ĐOÀN V.T. V. TRUNG-ƯƠNG CÔNG TÁC (hình ảnh) — S.T. * CHÚNG TA CAO I THUỐC...(tiểu luận) — Trần-Nguyên * TÌM HƯỚNG ĐI TRONG VĂN - NGHỆ — Thanh-Phong * GUONG ĐOÀN-KẾT — Uyên-Nguyên * XUÂN VÀ DÂN-TỘC (bút ký) — Nguyễn-Trần * XÂY DỰNG KỊCH — Uyên-Nguyên * CON ĐƯỜNG SỐNG (kịch) — Nguyễn-Sơn * KHI QUÂN NAM VÙNG LÊN (cò lá) — Đông-Phương * MÙA XUÂN THƯƠNG-ĐAU (bài chòi) — Hoàng-Đông * XUÂN CHIẾN-THẮNG (vọng cổ) — Phương-Tùng * E M BUỒN (tân nhạc) — Trần-Tuy * XUÂN HẬN-THÙ (tân nhạc) — Nguyễn-Phương. * VUI CƯỜI, CA DAO, SƯU TẦM...

Bìa trước : Cán-bộ V.T.V. khuyên gạo giúp cho đồng-bào tại các địa điểm tiếp cư lánh nạn Cộng-Sản.

Bìa sau : Nữ cán-bộ V.T.V. đang hướng luyện các em thiếu nhi tại địa điểm tiếp cư học hát

MÙA XUÂN DÂN TỘC

MUÔN THUỞ VÃN OAI HÙNG

Người Việt-Nam ta vốn trọng đời sống tinh-thần dân - tộc và coi đó là bất khả xâm-phạm và có giá-trị vạn đại. Nhất là những gì đã trở thành văn-hóa, tiềm-tàng bất tận trong tư-tưởng, trong cảm-nghĩ mọi người.

Tết là một biểu-tượng của văn-hóa dân-tộc, bởi tánh - cách thiêng-liêng, bởi sự nhiệt-liệt tôn trọng của mọi người và coi đó là một tập-tục hay đẹp, được truyền lưu từ ngàn xưa đến bây giờ.

Vì vậy chiến-tranh tuy còn đang tiếp-diễn song không một ai là không lo sửa-soạn đón Tết nghênh Xuân.

Tết năm nay hứa-hẹn một niềm vui trọn vẹn cho mọi người bởi tình-hình chính-trị được ổn-định qua sự thiết lập nền đệ nhị Cộng - Hòa và đời sống kinh-tế tương-đối phong-phú hơn.

Với tinh-thần cảnh-giác thường-trực người ta cũng lấy làm ái-ngại về sự phá đám của Cộng-Sản có thể xảy ra. Đồng thời cũng nghĩ rằng, tuy bọn chúng chối bỏ dân-tộc trong tư-tưởng, trong cảm-nghĩ, trong hành động song giác quan của một con người vẫn còn, tất phải nghe thấy sự quan-tâm, lòng ân-cần tốt bụng của mọi người, từ cụ già tóc trắng sương mai đến em bé lên năm, đối với ba ngày Tết. Nên dẫu chúng có hiếu-chiến hơn quý chiến-tranh nơi Thập-diện cũng chẳng dám đi ngược lại ý-nguyện bất khả xâm-phạm của nhân-dân.

Người ta lại càng có cơ để luận như vậy khi nghe tin Cộng-Sản tuyên-bố sẽ hưu-chiến bảy ngày Xuân.

Thời gian đã đi vào giờ phút thiêng-liêng của lễ giao-thừa với tiếng pháo Xuân vang rền khắp nẻo, từ thu-đô, các thị xã đến nông-thôn miền Nam.

Trên bàn thờ của mỗi nhà nhà, khói hương nghi-ngút, đèn nến sáng choang làm nổi bật những câu đối đỏ. Hoa mai, hoa cúc nhẹ-nhàng tỏa sắc khoe hương. Trẻ con mừng vui hát ca, chạy ra chạy vào trước cửa như để khoe bộ đồ mới và ngóng chờ bậc niên trưởng đến, để mừng tuổi, để được lì-xì. Ngoài đường tấp nập kẻ qua người lại. Từng đôi vợ chồng, từng cặp gái trai, có cả người già, con nít dắt diu nhau đi mừng tuổi bà con, họ-hàng để chúc lành năm mới.

Lợi-dụng sự qua lại đông đảo ấy, Cộng-Sản cho quân g i ả

dạng thường-dân trà-trộn vào, xâm nhập đô-thành và các thị xã. Nương tiếng pháo Xuân, chúng nổ súng tấn-công vào các yếu-điểm quân-sự và dân-sự cùng các khu vực đông đảo dân-cư của ta giữa lúc mọi người đang dâng mình cho ngày lễ thiêng-liêng nhất.

Cái quang cảnh tung-bùng với biển cờ, rừng hoa, với sự nhộn nhịp vui tươi của ngày Tết đã đổi khác một cách phù-phàng dưới bàn tay âm-độc của Cộng-Sản.

Phố xá vắng tanh, những mái nhà gục xuống, gạch ngói ngổn-ngang, những đám khói dâng cao lam vàng ủa ánh mặt trời... bởi bàn tay Cộng-quân châm lửa đốt để ngăn cản quân-đội ta truy-kích.

Còn sự xót-xa nào hơn khi những tổ ấm của người dân hiền lành, và sự nghiệp kiến-tạo, vốn liếng chất-chiu dành dụm hàng bao nhiêu năm trời, phút chốc tan ra tro bụi. Dù ai có gan đồng dạ sắt cũng không cầm nổi giọt nước mắt khi nhìn đồng-bào kinh-hoàng bồng-bể, dắt-diu nhau đi chạy loạn, có những em bé chân chạy sáng - l a c miệng gọi thất-thanh cha mẹ, những hơi ới, bóng dáng người thân đâu tìm thấy ! Họ đã bị chết cháy hay bị chúng giết hoặc tàn lạc đây đó.

Lại nữa, còn gì ghê-khiếp hơn khi những người đi mừng tuổi bị chúng bắn lén, ngã chết xác phơi rải-rác trên các đường phố.

Súng Cộng-Sản nổ toí bời, chất chứa ở khắp các ngã. Chúng không muốn cho đồng-bào ta an-vui ăn Tết và làm bốn-phận thiêngliêng không những đối với người sống mà còn đối với ông bà, tổ-tiên, c á c bậc tiền nhân đã dày công, hy-sinh gây dựng nền dân-tộc, nước non này

Chẳng cần phải tổng-kết lồi-thôi, chỉ nội vụ chúng tàn-sát một lúc ba trăm người tại Huế cũng đủ làm cho ta ghê tởm. Khát máu một cách mọi rợ đến thế là cùng !

Thành tích "giải phóng" của chúng là như thế đó !

Người Việt-Nam vốn trọng chính-danh và tín-nghĩa trong việc tu thân, xử thế. Bọn Cộng-Sản rêu-rao hươu-chiến rồi mặt dày mày dạn nuốt lời, cho quân tao loạn gây cảnh chết-chóc thê-thảm vì sự t à n phá khủng-khiếp.

Đường đi hay tới, nói dối hay cùng, khi nay chúng bịp lừa ở nông-thôn héo-lãnh nay lại giở ngón "Khẩu Phật tâm xà" ra ở thành thị, và sự thật đã bé-mạc lồi tuyê-truyền xảo-mị ấy.

Con ác-quỷ Cộng-Sản đội lốt người đã hiện nguyên hình.

Cuộc tổng phá hoại của Cộng-Sản trong đầu Xuân năm nay là một thách-đố nghiêm-trọng đối với người quốc-gia đã đành mà còn l à một sự nhục-mạ nặng-nề đối với tiền nhân, với quốc hồn, quốc túy. Hành động phạm thượng và phi nhân ấy, một lần nữa xác-nhận cái bản-chất vô phụ vô mẫu, vô tổ vô tông của bè lũ Cộng-Sản.

Danh không chánh, tín nghĩa không có, giờ chỉ còn trơ lại bộ mặt phản dân hại nước, Cộng-Sản đã mất hầu hết những yếu-tố sống còn đừng nói chỉ đến thắng lợi. Nhà bình-luận đài BBC Luân-Đôn đ a

quả-quyết : Cộng-Sản đã thua cả trận cuối cùng là trận tranh - thủ nhân-tâm.

Quả vậy, chúng đã thất-bại cay đắng mặc dù đã đánh lừa hèn hạ để khai-thác yếu-tổ bất ngờ, tung quân đánh úp.

Bao nhiêu chuẩn-bị mờ ám, cả lô mưu toan thâm-độc, bao nhiêu hành-động sát máu, bắt lương vũ đạo, rút cục đã tan thành mây khói trước sức phản-công vũ-bảo của Quân-Dân miền Nam và Đồng-Minh, được un-đúc bởi tinh-thần chiến-đấu cho đại nghĩa dân-tộc và tự-do nhân loại.

Chỉ trong vòng mười mấy hôm, chúng đã thiệt mất một viên tướng, trên ba mươi ngàn tên quân hung-ác đến tội nơi trận-địa, trên năm ngàn tên bị bắt và hàng tấn vũ khí, đạn dược bị tịch - thu cùng tài-liệu quan-trọng. Đó là chưa nói đến một số khá đông vì bất - mãn vì đói rét, bị thương, vì hối-hận đã ra hàng hoặc xin hồi-chính.

Nhục nhũ hơn nữa là bọn chúng đến đâu cũng gặp sự bất hợp-tác của nhân-dân và vội vàng xa lánh tên đó. Chả ai buồn hưởng-ứng, không một tổ-chức nào vầy hùa, nổi loạn chống chính-quyền cả, mặc dù đài phát-thanh Cộng-Sản lái-nhái đọc bản tuyên-ngôn của cái gọi là "Liên-Hiệp các lực lượng Dân-tộc Dân-chủ và Hòa-bình". Về điểm này đài BBC Luân-Đôn đã có một lời nhận-xét khá lý-thú: "Không thấy nói những ai đã tham-gia và họp ở đâu?"

Nếu có, chắc hẳn đài phát-thanh Cộng-Sản không bao giờ lại quên mà chẳng công-bố. Ai còn lạ gì cái lối xuất bản tương-tượng, phô trương thanh-thế rẻ tiền ấy, cái luận-điệu huênh-hoang láo-khóe, mồm loa mệp dài trơ-trên của chúng.

Tích cực hơn nữa, đồng-bào ở các ấp Bắc-Hà, Xóm-Mới và nhiều nơi khác trên toàn-quốc đã tự động võ-trang bằng gậy-gộc, dao-phay chiến-đấu không cho Cộng-quân xông vào Ấp đốt phá nhà cửa, nhiều tên đã bị bắt và bị đánh chạy trốn chết. Đó là những điểm son được ghi nhận trong tinh-thần dân Nam ta quyết "chặng đội trời chung" với bè lũ Cộng-Sản và từ đó mở ra một tuyến mới chống-chối xâm - lăng : Tuyến Phòng-vệ dân-sự.

Con đường ấy, nói một cách khác, Cộng-Sản đã chọn hộ cho nhân-dân. Đây không phải là lần đầu mà tại miền Nam, từ khi Cộng-Sản phát-động cuộc xâm-lăng, đồng-bào ta đã nhiều lần áp-dụng phương - sách phòng-thủ dân-sự ấy đã gây cho địch nhiều thất-bại đáng kể.

o o o

Từ khi có loài người, lịch-sử cũng đã ghi lại bao cuộc chiến-tranh đẫm máu. Những bạo chúa César, Tần-Thĩ-Hoàng, quân Minh quân Nguyên v.v... đã là những tên đao phủ-thủ vĩ-dại mà sự nghiệp máu lửa của họ đã làm cho chúng ta ghê-rợn mỗi khi nhắc đến. Nhưng với chủ-nghĩa Cộng-Sản, những bạo chúa tân thời đã tập-đại-thành những bản-chất hung-tàn, khát máu của các bạo chúa ngàn xưa và đưa ra sử-dụng một cách vô giới-hạn, vô hạn độ và gian-ngoa hơn cho tới cái mức chối bỏ cả nhân-gian và vũ-trụ. Con người không còn chút ý-nghĩa

nào đối với bọn đồ-tể Cộng-Sản.

Đó là điều xui cho nhân-dân yêu-chuộng dân-chủ, tự-do phải kinh hãi và biến thành động cơ thúc đẩy toàn dân miền Nam cũng như nhân-dân toàn thế-giới quyết-liệt đứng lên trừ-khử.

Đại-nghĩa thắng bạo tàn, gieo gió thì gặt bão, quân Cộng - Sản xâm-lược đã tàn rơi lá-tả như lá mùa thu trước những chiến-công oanh-liệt của Quân-Dân miền Nam và,

MÙA XUÂN DÂN-TỘC MUON THUỞ VẪN OAI-HÙNG !

★ VAN - TÁC - VỤ

CA DAO

MỘNG VÀNG NĂM CANH

Đêm kia giặc Cộng vào làng
Giết người cướp của, hung-tàn gớm ghê !
Ngày qua Quân-đội kéo về
Đuổi quân Cộng chạy té re khỏi làng
Đêm nay thôn ấp bình-an
Em nằm em ngủ mộng vàng năm canh...

★ Đ.U.N.

CÒN CHÚNG CÒN ĐẮNG CAY !

Chiều chiều ra đứng ngõ sau
Ngó về quê mẹ ruột đau chín chiều
Cộng-quân gây cảnh tiêu-diêu
Hề còn chúng nó, còn nhiều đắng cay !

★ B.ĐÀO (Phú-Yên)

LÃ THU

TRUNG ƯƠNG

Văn Tác Vụ

Anh chị em cán-bộ thân mến,

Như anh chị em biết, Việt-Cộng đã trắng - trợn phản-bội lệnh hưu-chiến, cho quân trà trộn vào đám đông dân chúng đi lại mừng Xuân, đánh úp các yếu-khu quân-sự, dân-sự và các khu-vực đông dân-cư ở Đô-thanh và một số thị-xã trên toàn quốc.

Quang cảnh tung-bùng, ầm cụng của ngày Tết Nguyên Đán đã bị bọn chúng xóa-hủy bằng tiếng súng, bằng ngọn lửa bạo tàn.

Nhà cửa, phố-xá làm mồi cho lửa đỏ, người chết ngã gục bên bàn thờ tổ-tiên hoặc phơi rải-rác đầy đường, Những người còn sống phải bỏ nhà, bỏ Tết bông bé, dắt-díu nhau để xa lánh chúng. Bước chân hung-bạo, bàn tay vấy máu và sẵn sàng nhà lửa, khạc đạn của Cộng-quân không tụt một nơi nào. Sự tàn nhẫn hung hãn của chúng đã giày-xéo lên tất cả những cái gì được ngàn đời xem là thiêng-liêng, là quyền sống.

Tiếng khóc than đầy đầy, nhiều người đã lâm vào cảnh màn trời chiếu đất, thiếu-thốn trầm-trọng từ cái ăn đến cái mặc trong sự lo-lắng hãi-hùng.

Quân-Dân ta đã kịp thời phản công, đánh cho chúng

như tử. Cộng-quân gieo tội ác đã đến tội !

Tuy-nhiên, những thiệt-hại của nhân-dân chưa phải là đã hàn-gắn xong. Với con số trên năm trăm ngàn người hiện sống trong các địa điểm tiếp-cư đã là một vấn - đề to lớn đang cần được giải quyết.

Chính-quyền, Quốc-hội, các cơ quan, đoàn thể công cũng như tư đang dồn mọi nỗ lực vào đó.

Tuy địa bàn hoạt động của chúng ta là nông - thôn song trong hiện tình, ngộ biến phải từng quyền, nên Trung-Ương quyết định tất cả mọi nỗ lực phải dồn vào việc cứu - trợ đồng bào lánh nạn và như thế địa-điểm công-tác sẽ là các trại tiếp-cư ở Đô-thành cùng các thị-xã trên toàn quốc

Vì vậy, nên một số cán-bộ thuộc Đoàn Trung- Ương hoặc cư-trú ở Đô-thành đã được huy-động vào công-tác này trên ngay những ngày đầu tại Sài-Gòn và Gia-Dịnh.

Số anh chị em này đã chứng-tỏ một cách đáng khen qua tinh-thần phục-vụ không ngại hiểm-nguy, chịu-đựng khó-khăn và cố-gắng hết mình.

Với tinh-thần phục-vụ cố-hữu ấy, với ba nhiệm-vụ thường trực, Trung-Ương tin-tưởng anh chị em sẽ thể -hiện đầy-đủ trong giai-đoạn công-tác đặc-biệt này để đạt đ ến n các mục-tiêu cụ-thể.

1/ Về tuyên-vận.-

- An-ủi, ủy-lạo, xoa dịu những đau-khổ và trấn-an tinh-thần dân-chúng. Giúp-đỡ đến mức tối đa những việc làm bằng tay chân trong vấn-đề ăn ở, bảo-vệ sức khỏe đồng bào nạn-nhân.

- Vạch trần những hành-động giết người, đốt nhà, phá-hoại tập-tục thiêng-liêng cổ-truyền dân-tộc của bè lũ Cộng-San. Nêu rõ những sự-kiện, những dẫn-chứng tại đ ịa a phương. Xác-định lại tội-ác của Cộng-San và phản tuyên-truyền những luận-điệu đồ đ ỉa, chạy tội của chúng. Đả - phá những tin đồn thất-thiệt do Cộng-San, bè lũ hèn-nhát nguy-hòa và bọn lưu-manh tung ra.

- Phát-huy chiến-t h ấ n g của Quân-đội Việt Nam Cộng-Hòa và Đồng-Minh cùng những kết quả thu.đạt đ ư ợ c trọng công-tác phòng-vệ dân-sự. Hô hào đồng bào phát - giác những tên tàn quân Cộng-san còn lẫn trốn trong nhân - dân hoặc trà-trộn trong đám đồng-bào lánh nạn.

- Kêu gọi các nhà hàng sản hàng tâm (k h ô n g được thu nhận) tham-gia đóng góp cứu-trợ.

- Động-viên lương tâm các nhà buôn, bán g i á chính-thức.

- Phát-thanh Chiêu-hồi, kêu gọi tàn quân Cộng - Sản ra hồi-chính.

2/ Cây hạt giống văn-nghệ.-

Bản chất của trẻ em là nô đùa, nay vì lánh-n ă n phải sống trong trại đông-đúc, đi lại bị giới-hạn nên dễ sinh ra quần trí. Mặt khác, cha mẹ chúng lại phải mất công coi sóc không làm được gì cả. Công tác "Cây hạt giống văn-nghệ" ở đây không phải chỉ để đào-tạo mầm non văn-nghệ mà còn làm cho chúng vui-vẻ, giải-trí bớt bức-bội.

Các cán-bộ phải lưu-ý trẻ em khỏi thất lạc k h i giải tán. Tốt nhất nên phân công nhau dìu các em về chỗ ở và giao cho cha mẹ chúng.

3/ Trình diễn văn-nghệ.-

Đa số đồng-bào lánh cư là thị-dân, những người đã xem văn-nghệ là thức ăn tinh-thần không kém cần-thiết như cơm ăn nước uống. Trình độ thưởng thức họ rất cao.

Công tác này cần được thực-hiện triệt-để với tất cả cố gắng về nội-dung và kỹ-thuật.

Các Đoàn cũng cần lưu-ý đừng có thành kiến rằng đồng-bào đô-thị không thích văn-nghệ chiến-đấu. Cuộc biến-động vừa rồi đã thay đổi sâu-xa trong họ. Những hình - thức văn-nghệ xa-xỉ, ru-ngủ, thiếu dân-tộc tính và hiện-đạitính đối với họ đã trở thành một chướng-ngại cần phải xô-ngã.

Trong quá-trình hoạt-động hai năm qua, đây là lần đầu tiên anh chị em về hoạt-động ở một địa bàn không phải là nông-thôn. Ở đó, anh chị em sẽ được nhận diện, đ ư ợ c đánh giá qua tư-cách, qua việc làm bởi một đối tượng công-tác mới.

Với kinh nghiệm sẵn có, với tinh-thần phục - v ụ đồng-bào được xem là bốn-phần đối với lương-tâm, đối với dân-tộc, Trung-Uơng thân chúc anh chị em vui khỏe và thành công . / .

Thân ái chào anh chị em,
TRUNG-ƯƠNG-VĂN-TÁC-VỤ

THỜI SỰ BĂNG HÌNH ẢNH

NGƯỜI NGƯỜI ĐÓN TẾT VUI XUÂN CỘNG-QUÂN GÂY CẢNH ĐIỀU-TÀN THẮM-THƯƠNG!

Cửa nhà, vốn liếng để dành
Lâm môi lửa đổ tan tành đổ nghiêng.

◀ Đang tâm đốt cả phố-phường
Mái nhà gục xuống, sâu vương thị thành.

◀ Chúng còn đốt cả chùa chiền
Khói hương tắt lịm, thiêng liêng còn gì ?

Bê-bông, quang-gánh ra đi
Về trại tị nạn, kéo nguy thân mình. ▶

◀ Nửa cãm-hơn, nửa hã̃ kinh
Cộng-quân gây cảnh chiến-chinh giết người!

Giờ đây chiều đất mần trời
Trẻ thơ lạ cảnh đồ hoai chẳng ăn. ▶

◀ Mất nhìn gạch đồ hoang tàn
Bé em ngờ-ngạc, bãn-hoan bửa ăn.

Bút- ký

CHẠY LOẠN

* ANH-TUẤN

Bầu trời thủ-đô Saigon hôm nay thiếu nắng. Không khí lạnh ảm-đạm. Chúng tôi ngồi trên chiếc xe hơi của sở có mang cờ Hồng-Thập-Tự với bốn chữ viết tắt Cứu-Tế Xã-Hội đang lăn bánh về phía Gò - Vấp, vùng phụ cận thuộc ngoại-ô Thành-phố để thực hiện công tác - Một công tác được gọi là đặc-biệt của một số cán-bộ Văn-Tác-Vụ chúng tôi trong những ngày biến-động này...

Thủ-đô Saigon... Một thủ-đô được xếp vào loại tấp-nập, huyên náo nhất trong những thủ-đô tấp-nập huyên-náo hạng nặng thuộc vùng Đông-Nam Châu-Á. Bây giờ vắng vẻ còn hơn là chùa Bà-Đanh nữa... Quả thật thì chúng tôi cũng hơi ớn, nhưng vì tinh-thần trách-nhiệm, chúng tôi quyết không lùi bước. Thế là chiếc xe của chúng tôi vẫn lăm lăm lăn bánh lướt trôi quảng đường còn lại.

Trong xe tất cả chúng tôi cùng im lặng không ai nói với ai một lời nào. Và tuy không nói, nhưng chúng tôi cũng đều hiểu rằng, tất cả những ý-nghĩ của chúng tôi, dù riêng tư, nhưng vấn đề suy nghĩ chỉ là một : Vụ biến-động tại thủ-đô Saigon cũng như tại nhiều Thị-trấn, nhiều Tỉnh-ly trên toàn quốc vào những ngày đầu năm âm-lịch vừa qua, chủ động bởi bọn người đã đánh mất trái tim và khối óc. Không còn kể gì đến huyết-thống, đến chủng-tộc, đang tâm đem người và vũ khí vào đốt phá, gây tang-tóc cho dân lành vô-tội trong những ngày thiêng-liêng nhất của một năm... Hai bên đường, những dãy nhà xám đen, đổ nát. Những vết đạn còn rõ rệt sờ sờ, chứng minh sự chiếu cố tận tình của đoàn quân "Bác Đẳng" vào cơ-nghiệp mồ hôi nước mắt của nhân dân. Thỉnh thoảng một vài chiếc xe nhà binh vượt qua chúng tôi. Trên đó, những chiến-sĩ dũng-cảm vì dân diệt bạo, tay lăm lăm cây súng, gương mặt đánh lại, biểu lộ một gương mặt quyết ăn thua đủ với lũ chuột cống hèn hạ ẩn núp chỉ chờ cơ hội là dờ trờ cắn trộm... Từ một vài phía ngoại-ô, những đám khói đen tỏa lên, che kín cả một khoảng trời... Và trên đầu chúng tôi những con chim sắt vẫn tiếp tục tuần-phòng trên không phận thủ-đô... Chiếc xe của chúng tôi vừa vượt qua Trung - Tâm Tiếp-Huyết thì dân chúng ùn ùn kéo ra đầy đường, người thì quang-gánh, người thì xách valy, người thì bồng-bé dắt-díu nhau trông đến là thảm-hại.. Chúng tôi cho xe chạy chậm-chậm và hỏi một người đi đường thì được biết là họ đang phải chạy khỏi vùng bọn côn-đồ Việt-Cộng về phá-phách. Chúng tôi nhìn nhau và lòng dâng cao lên niềm phấn-uất... Chiếc xe của

chúng tôi chậm-chậm quay bánh được chừng trăm thước nữa thì gặp một bà cụ già tay xách nách mang. Cả một bầy ba bốn đứa phải lách-thếch theo sau. Thấy vậy chúng tôi dừng xe lại, mở cửa xe bước xuống và một anh bạn của chúng tôi đã tiến đến trước mặt cụ lễ phép hỏi:

- Thưa cụ, người nhà cụ đâu cả mà chỉ có một mình cụ với hàng lô cháu như thế này thì di-chuyển làm sao được và cụ đi đâu bây giờ?

- Cặp mắt chớp lia, đôi tay run-rẩy, vừa thở bà cụ vừa nói:

- Trời Phật ơi ! Trên tám chục tuổi đầu rồi còn phải chạy loạn khổ sở thế này. Cái bọn Việt-Cộng khốn nạn nó về nó đốt hết nhà cửa của lão, trong khi ba của sắp nhỏ này còn ở đơn-vị và má của chúng nó còn mắc bận ở xa, còn một mình thân già... Ôi ! khổ quá đi các ông ơi... Trời sinh ra cái bọn ác-ôn đó làm chi cho khổ hờ trời ?...

Thấy cảnh bà cụ thật thương-tâm, chúng tôi mở cửa xe mời cụ lên và bồng cả mấy cháu nhỏ của cụ. Những đứa nhỏ áo quần xóc-xếch lem luốc, với cặp mắt thì ngây-thơ vô tội biết bao. Lên ngồi cạnh Nội của chúng. Và chúng tôi cho xe chạy ngược trở lại Saigon... Ngồi trong xe bà cụ vừa vuốt ngực vừa không ngớt lời nguyên-rủa bọn ăn cướp ngày, phá làng phá xóm mà còn mạnh miệng xưng là giải-phóng ! Thật đúng là cả một bọn mất hết lương-tri nên nói láo mà không biết ngượng mồm nữa rất là quân phá hoại mà mở mồm thì ôi-thôi là giải-phóng là nhân-dân là đủ thứ "hầm bà làng" mà những cái người dân thấy một cách rõ rệt thì toàn là giết chóc, đốt nhà phá hoại... Bà cụ còn muốn nói, c ò n muốn nguyên-rủa nữa, nhưng chiếc xe của chúng tôi đã tới Tân-Định. Tới đây bà cụ xin xuống để tìm xe về nhà người quen. Chiếc xe của chúng tôi chạy chậm-chậm rồi dừng lại bên vệ đường, mở cửa xe để bà cụ và bầy cháu nhỏ xuống. Chúng tôi cho xe chạy thẳng về sở và khi ngoải lại chúng tôi thấy bà cụ già và mấy đứa nhỏ còn đang dáo-dác nhìn quanh.. Bóng bà cụ và bầy cháu nhoe-nhạt dần rồi mất hút giữa lòng thành-phố.

LÒNG TÔI

Tôi thương màu lúa xanh xanh
Thương màu nắng đẹp thương anh mục-đồng
Chiều chiều ra ruộng ngó mong
Qua mùa nước nổi thóc đong đầy bồ
Và mơ mùa nắng ruộng khô
Ngập đồng khoai sản muôn hoa hé cười
Bây giờ chưa hết tháng mười
Mùa mưa còn nữa còn tươi ruộng đồng
Phù sa cuộn cuộn đầy sông
Cộng quân gây cảnh máu hồng nhuộm pha
Ở hoeen màu đất phù sa
Hồi bầu sữa mẹ. Tình ta lỡ làng.

★ LINH-PHƯỢNG-THẢO

ĐOÀN VĂN - TÁC - VỤ TRUNG - ƯƠNG CÔNG-TÁC TẠI CÁC ĐỊA-ĐIỂM TIẾP-CƯ ĐỒNG- BÀO LÁNH NẠN CỘNG-SẢN.

SAIGON.- Để góp phần an-ủi, xoa dịu nỗi đau thương và giúp đỡ đồng-bào nạn-nhân Cộng-Sản trong vụ tổng tấn công phá hoại ngày Tết thiêng-liêng vừa qua, ngày 9-2-68, sau khi liên lạc phối hợp với Bộ Xã Hội, ông Giám-Đốc Văn-Tác-Vụ đã hướng-dẫn một Đoàn Công-Tác gồm quý ông Tổng Đoàn-Trưởng, Thanh-Tra, Đoàn-Trưởng và 15 nam nữ cán-bộ về hoạt-động tại các địa-điểm tiếp-cư ở Saigon và Gia-Định như : Trường Chân-Phước-Liêm, Tu-viện Don Bosco, Trường Nữ Trung-học Lê-Văn-Duyệt, Nhà Thờ Phát-Diệm, Trường Đồ-Chiếu, Trại Bùi-Phát, Bảo sanh viện Từ-Dũ và Trường Tiểu-học Thanh-Tâm.

Khuôn viên trường này tuy khá rộng và đầy đủ tiện-nghi song với số đồng-bào lãnh nạn CS trên 3.200 người, đã trở thành quá cái mức dung-nạp. Nhà tiêu không đủ, nơi đổ rác cũng vậy. Ruồi nhặng bu đầy đây đó, nhất là ở hai đồng rác cao như núi. Việc quản-trị trại do một số anh em Hướng-Đạo phụ-trách. Nhân-viên phụ-trách có hạn, công việc lại quá bộn-bề nên không thể cùng một lúc quán-xuyến mọi việc được. Đồng bào lãnh nạn thì lo-âu, sợ-sệt và bận sắp-xếp đồ-đạc, giữ gìn con cái nên cũng chẳng buồn quan-tâm đến vấn-đề vệ sinh chung.

Thông-cảm nỗi khổ tâm chung, công việc đầu tiên của Đoàn công-tác là tự-động mua sắm, cuộc, dầu hôi, giúp họ quét dọn, chôn đốt rác-rưởi, để ngăn ngừa bệnh truyền-nhiễm có thể xảy ra. Giữa đồng bào lãnh-nạn và Đoàn công-tác đã nhóm lên một sự thân-tình qua các cuộc tiếp-xúc, qua các công-tác ấy. Họ đã kể cho nhau nghe những thiệt-hại những tội-ác tày trời của Cộng-Sản như bắn giết ông già, đàn bà, trẻ con và đốt cháy nhà cửa. Vì được thấy rõ ràng nên mấy em bé cũng xen vào kể với ánh mắt sáng rực vẻ căm hờn. Đoàn công-tác nhân dịp này đã dạy cho các em hát những bài ca vui tươi, yêu nước.

Mặc dù mệt-nhọc suốt ngày, Đoàn cũng đã cố-gắng thực-hiện một chương-trình trình diễn văn-nghệ với đầy-đủ các tiết-mục : đơn ca hợp ca, kể chuyện, ảo-thuật, kịch với chủ đề "Hiện tình trước mắt". Đồng-bào tham dự đông đảo và rất lấy làm thỏa-mãn về hình-thức và nội

dung văn-nghệ chiến-đấu.

Ngoài ra Đoàn cũng đã tổ-chức nhiều buổi mạn đàm thân - mật với đồng-bào lánh nạn để tìm hiểu nguyện-vọng, giải-bày thắc-mắc trong tinh-thần thông-cảm vui-vẻ./.

* PHÓNG-VIÊN

TÔI TƯỞNG NHƯ CÁI BI-ĐÔNG

(Chuyện có thật ở vùng Cộng-Sản tạm kiểm-soát)

Tại Quận H.N. một hôm Thiếu úy Đ.N. Tân lái chiếc M113 dừng lại ở một Ấp vừa mới bình-định xong. Thấy bà lão đi ngang Thiếu úy gọi lại hỏi thăm sức khỏe và công việc làm ăn. Bà lão lại gần và đứng nói chuyện. Đang nói chuyện bỗng bà lão năn-nỉ :

- Xin lỗi Thiếu-úy tôi vô-ý quá !
- Có gì đâu mà cụ phải xin lỗi ? Thiếu-úy Tân hỏi lại.
- Xin lỗi Thiếu-úy, tôi vừa đụng vào chiếc xe.

Thiếu-úy Tân tưởng bà lão thật-thà cẩn thận nên cho qua . Được một lúc có ba bốn nông-dân già lớn tuổi đi ngang, Thiếu-úy Tân cũng mới hỏi chuyện. Trong lúc hỏi chuyện, mấy nông-dân đó lên lấy dao liềm, cán rựa và cán cuốc chọc vào thành xe. Thiếu-úy Tân giả bộ như không biết, cứ để họ chọc bằng thích.

Được một chập lâu, họ hỏi Thiếu-úy Tân :

- Xin lỗi Thiếu-úy chiếc xe này làm bằng gì vậy ?
- Dạ thưa làm bằng thép. Thiếu-úy Tân trả lời.
- Thiếu-úy thấy chúng tôi là nông-dân quê mùa, nói giỡn cho vui đó thôi.

- Dạ quá đúng như vậy, đâu dám nói giỡn với đồng bào. Chẳng tin mấy ông anh lấy cây cuốc gõ vào xem.

Có người gõ thử song chỉ gõ nhẹ nhẹ thôi. Thiếu-úy Tân hiểu ý bèn bảo mấy người đó cứ gõ mạnh vào xem. Sau khi gõ cực mạnh vào xe và thấy không hề-hấn gì, họ tặc lưỡi và ngơ-ngác như đang đứng trước một vấn đề cực kỳ nan giải.

Thiếu-úy Tân hỏi :

- Có điều gì mà mấy ông anh thắc mắc thế ?
- Tôi nghe nói nó làm bằng nhựa kia mà ? Một nông-dân đáp .

(Tiếp theo trang 50)

Đoàn văn

MÙA XUÂN ĐEN.. TRẮNG..

★ ANH-TUẤN

1/ Tôi đưa bước chân chệnh-choạng chuyển đi t r o n g thành phố. Óc não của tôi lúc này nhùng nhùng khô đặc. Giòng máu này, những mạch sống ẩn náu trong thân thể đòi đứt tung ra biểu lộ một công-phần tuyệt-đỉnh... Tôi đang đi trong đường phố thừa thớt bóng người ... Những mái nhà, những bức tường loang-lổ vết đạn cháy đen... Những khu phố còn tỏa khói mịt mù hấp hối... Có những chiếc xe mang cờ Hồng-Thập-Tự, còi ré lên khủng-khiếp trong đó chất chứa hàng chục x a c người... Những bà mẹ già run rẩy... Những con mắt bé thơ ngơ ngác ... Và những tiếng súng ở đằng xa vọng về thay cho tiếng pháo... T á t cả những thảm cảnh này đều do lòng "ưu-ái" của cái gọi là "Mặt trận ă n cướp miền Nam" cùng với tập đoàn "Bác Đảng" tặng cho nhân dân miền Nam một mùa Xuân, một mùa Xuân ô-nhục, một mùa Xuân bội-phản, một mùa Xuân mà từ bây giờ cho đến ngàn sau - Chúng ta và con cháu chúng ta còn khắc ghi mai, để không bao giờ còn bị lừa dối, bị phỉnh-gạt bởi lũ người vong bản...

2/ Có những tiếng thét man rợ... Có những bóng đen kỳ quái, mang hình người, trái tim chính là trái tim của loài quỷ đỏ... đang hung-hãn lao đầu vào ngọn lửa tự đi tìm hủy-diệt... Người ta nghe thấy vô vàn những âm thanh xôn xác của những con vật bị xua đuổi đến đường cùng... Từ những bàn tay già nua run rẩy của những bậc lão thành đến ánh mắt nộ cười ngây dại của các bé thơ... Người ta nghe thấy từ đó phát ra những tiếng nói hờn-oán và quyết tâm thề nguyện cùng đứng dậy ... Quyết tâm đuổi xua lũ ác quỷ mang xác người trở về địa ngục... Để cho miền Nam tìm lại được những mùa Xuân thanh bình thuở cũ.

3/ Có những chàng chiến sĩ kiên hùng, những đứa con c ư n g muôn đời của Tổ-quốc, đã có mặt để lam xong phận sự của mình trong giờ phút quyết liệt cứu nguy đất nước... Bên lời ca vang rền chiến thắng tất cả quân dân miền Nam cũng không quên nghiêng mình kính cấn v ở i ngậm ngùi cảm phục những đứa con yêu đã oai hùng gục xuống để đi vào lịch sử...

4/ Xuân Mậu-Thân ! Xuân Mậu-Thân !

Mùa Xuân tang tóc và cũng là mùa Xuân chiến thắng. Cùng một sự kiện xảy ra nhưng kết quả vô cùng kỳ diệu. Kẻ thù muôn đ ớ i của

chúng ta chẳng bao giờ còn dám nuôi tham-vọng mưu đồ ăn cướp bởi đã gặp phải những phản ứng quyết-liệt của quần dân miền Nam, những người tha chết chẳng chịu đầu hàng hoặc sống chung với loài quỷ đỏ... và kẻ thù của chúng ta đã đo lường được rõ rệt sự tinh-nhuệ và dũng-mạnh của chiến sĩ miền Nam, đã bằng mọi giá phá tan được những mưu đồ khốn nạn của chúng cũng như tinh thần ý-chí của người dân miền Nam đã thể hiện rõ rệt khi không thỏa-hiệp - Và nhất định là không bao giờ thỏa-hiệp với bọn người mất gốc miền Bắc, chuyên môn lừa-dối, phỉnh-gạt, thất-nhan, ác-đức đó...

5/ Mẹ Việt-Nam ơi ?

Xin Mẹ đừng thao thức nữa, Mẹ hãy nghỉ đi để sức Mẹ được dồi dào, để chúng con còn Mẹ, bám víu vào Mẹ mà sống, và bắt c h á p mọi hiểm nguy, chúng con phải trừng phạt cho kỳ được những đứa con l ậ c loài, phản-bội đó, để quê hương này chẳng còn máu lửa, chẳng còn sung nổ đạn bay. Để những tiếng hò, câu hát rộn-rã vang lên từ những miền thôn-ấp heo-lánh xa-xôi, để những bà mẹ già bình-an nhai trầu bóm-bém tựa cửa đứng ngóng con về quây-quần bên mâm cơm ấm-cung, và để những trẻ thơ có quyền hồn nhiên vui đùa thỏa thích và yên tâm học hành để mai một lớn khôn, chúng sẽ thay thế chúng con vào đời phục-vụ quốc - gia, tổ-quốc ./.

-Bên Kia Bức Màn Sắt

SAO KHÔNG THẤY NÓI ĐẾN NGƯỜI

* S.T

Tuần báo Văn-nghệ (Việt-Cộng) số 205 ngày 31-3-67 xuất bản tại Hà-Nội có đăng bài thơ "Mất thùng" của H. Tâm, nguyên văn như sau:

"Vào chuồng dắt trâu ra đồng

Mũi trâu còn đỏ mà thùng chạy tâu ?

Kể làm giục-giã từ lâu

Để ông cuống-quít sờ đầu gãi tai

Tìm trong ròi lại tìm ngoài

Hóa ra trâu đói, trâu... nhai mất thùng !"

Ông H. Tâm ơi ! sao ông ác đức thế, chẳng chịu làm thêm bài nữa cho đồng bào văn-nghệ miền Nam được biết người ở ngoài nó đói ăn thứ gì?

ĐÂY MÙA XUÂN

Lá mùa Xuân rơi rụng...
Nắng mùa Xuân vàng hanh
Khói mùa Xuân xây thành
Tình mùa Xuân nghẹn chết !

Bởi vì ai nên nổi ?
Cho người dân lầm-than !
Ai người gieo nên tội ?
Đầu trẻ quẩn vảnh tang !

Từng dãy nhà đổ nát
Từng thấy người chết thiêu
Vạn cuộc đời trôi nổi
Ngàn trẻ thơ đơn côi.

Súng thù thay pháo Tết
Loài Cộng-San ác gian
Gieo mìn lửa điêu-tàn
Cho người dân rên xiết !...

Ta đứng lên đoàn-kết
Nhất loạt giết Cộng-nô
Đem thanh-bình trở lại
Nhạc vang khắp sông-hồ

Đây mùa Xuân chiến-thắng
Đây mùa Xuân vinh-quang
Đây mùa Xuân anh-dũng
Mẫu-Thân... Xuân quật-cường.

* CA-THOẠI-DIỂM

ĐOÀN VĂN-TÁC-VỤ TRUNG-ƯƠNG CÔNG TÁC TẠI CÁC ĐỊA-ĐIỂM TIẾP-CƯ ĐỒNG-BÀO LÁNH NẠN CỘNG-SẢN Ở SÀI-GÒN & GIA-ĐÌNH

◀ Ra tay khuôn giúp đồng-bào
Nhưng đồ tiếp tế, những bao gạo đây.

▶ Cầu tiêu, hố tiêu đào ngay
Phương-tiện tại chỗ góp tay hoàn-thành

◀ Rác-rến vứt bỏ c ینگ-quanh
Đem thùng đi nhật, các anh chị hã !

◀ Rồi mình đem đồ thật xa
Đề ruồi nhặng khỏi sinh ra hại người.

Sau khi dôn ở một nơi
Không phải vất vả, mà rồi xúc đi. ▶

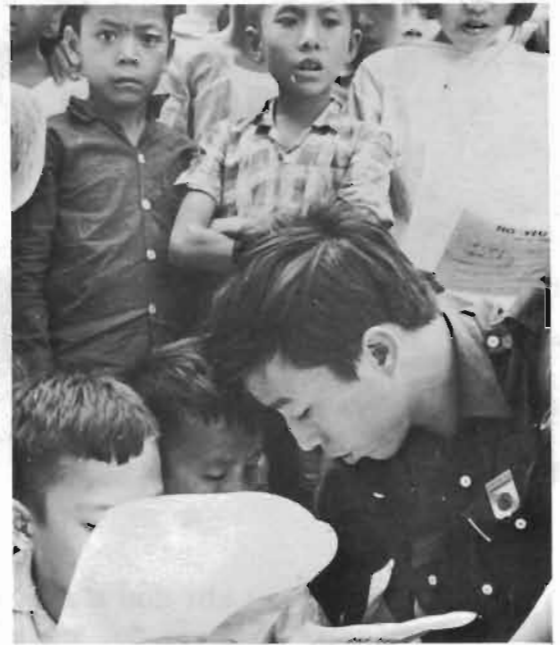

◀ Tém vun thành đồng tước thì
Dầu hôi đem rưới đốt đi cho rồi.

◀ Trẻ em tụ họp một nơi
Học ca, tập hát, vui chơi giải buồn.

▶ Phân-công hướng-dẫn ân-cân
Từng em, từng nhóm luyện dân đống hay.

◀ Cô cán-bộ về hăng say
Hát cho em nhớ dựa hơi hát cùng.

▶ Tập nhóm xong, đến dượt chung
Tiếng đàn phụ-họa, một vùng âm vang.

CHÚNG TA CAO MỘT THUỐC

KỂ THÙ

TA CAO BA THUỐC CHĂNG ?

Ba hoa, khuyếch đại là sở-trường của Cộng sản. Cái gì của họ , họ cũng khen hay, khen tài tình còn hơn thần thánh. Cái gì của họ cũng vĩ-dại, cũng lớn, khôn ngoan tuyệt đỉnh ! Nào là Nga-sô-viết vĩ -dại , Trung-Quốc vĩ đại, nhà thơ lớn Cu-Ba, Mao-trạch-Đổng vĩ-dại, tư-tưởng vĩ đại của Chủ-Tịch Mao trạch Đổng vĩ đại, tài trí Mao-chủ tịch làchốt đỉnh sự khôn ngoan tuyệt vời của nhân loại hậu bán thế kỷ hai mươi v. v.. và v.v...

Chúng ta đã nghe quá nhiều như những ai đã từng xem vở hài kịch "Hốt tóc tân thời" do bạn H.B. thủ vai anh chàng hốt tóc dạo cứ nhắc đi nhắc lại câu quảng cáo : Bộ đồ tôi lộn lăm ma !" Làm cho nhiều khán giả kẻ cười ạo-ạt, người cười rúc rích và có kẻ mắc cỡ quá quay mặt đi nơi khác cho đỡ thẹn !

Mèo khoe mèo dài đuôi la sự thưởng. Cái đáng nói là có những kẻ ngu ngơ lại quá quyết với chúng ta rằng cái đuôi con mèo ấy dài hàng mười thuốc .

Một hôm kẻ ấy vợ được mấy con mèo làm tay chân. Hắn nhờ một con mèo nọ đóng vai Tô Tần hay Trương-Nghi gì đó. Tạm đặt cho nó cái tên Bì. Mèo Bì bèn giở ngón nghề khoác lác lý luận. Mở đầu câu chuyện hắn đặt vấn đề như thế này ."Tại sao chúng ta lại phải ..." Nói theo tiếng Tây la Pourquoi?

Kẻ ấy thấy ngờ ngợ cho là số dách bèn phong cho chức đại diện và ăn lương mỗi tháng hai chục thuốc. Đi đâu hắn cũng mang theo mèo Bì làm quân sư !

Có người thấy hắn ngu ngơ quá sợ lũ mèo nọ được trốn khinh cả đám, mới bảo nhỏ :

- Cái cách đặt vấn đề ấy nó chả ra sao cả. Theo nguyên tắc tứ-lăng cánh thì phương trình lý luận phải như thế này : Qui, Quoi, Pourquoi, Comment . Còn nếu theo phương thức viết tin của Báo giới Anh - Mỹ thì phải áp dụng nguyên-tắc "Five w's and the H" (năm W và một H) gồm có What (cái gì) Where (ở đâu) Who (ai) Why (tại sao) When (chỗ nào) và How (cách nào) .

Hắn âm ờ và cho qua .

Một người khác biết chuyện ấy đã nói với hắn một câu hí-lộng như sau :

" Hồ-chí-Minh vừa mời một người ở vùng Quốc gia ra Bắc với số lương tháng năm chục thước để dạy cho đám Đồng, Chính, Giáp cách làm Cộng sản cho đúng với chủ nghĩa Mác-Xít, Lê-Ni-Nít " !

Hắn cũng lại âm ờ và cho qua. Từ đó về sau không ai thêm nói tới hắn nữa .

Xin nói đến vấn đề văn nghệ .

- Thỉnh thoảng các bạn có khi nào nghe nói " Kịch nghệ miền Nam chẳng ra cái thớ gì cả, thua xa Cộng sản " hoặc " không có đạo diễn nào ra hồn, diễn viên thiếu ý thức nghệ thuật " hoặc " chúng nó - như một đám hát đạo, bán thuốc dân Sơn-dông " hoặc " các cán bộ văn nghệ của ta không có tinh thần phục vụ như bên kia " v.v...

Những ấn tượng trên nếu phát xuất từ những nhà phê bình đầy thiện chí đối với nghệ thuật, luôn luôn kỳ vọng ở miền Nam một sự tiến bộ, là điều làm cho chúng ta nhiệt liệt hoan nghênh. Bởi chúng ta quan niệm rằng " Phê bình đúng là thầy ta ".

Tuy nhiên cũng có một số ít người vì yếu bóng vía hoặc vì cả tin những lời khoác lác , khuếch đại của đối phương mà có mặc cảm tự ti, cái gì của địch cũng hay, cũng giỏi, cũng là "mê hồn trận " cả !

Cái tâm trạng yếu hèn, thiếu tin tưởng nơi phía mình ấy đôi lúc xui khiến họ "tự sĩ và" mình và gián tiếp đề cao địch quá lỗ .

Hễ có ai cất tiếng phản trần phải trái thì họ ối-ổng bênh vực còn hăng hơn chính người ở bên kia .

Họ đúng hay chúng ta đúng ?

Hãy để cho người bên kia nói chuyện bên kia của họ .

Người bên kia ấy mang bút hiệu Hoàng Châu Ký đã nói trong bài "Vài ý kiến về công tác đạo diễn .." đăng trong tuần báo Văn nghệ số 189 xuất bản tại Hà Nội. Nội dung có đoạn như sau :

"Cụ thể là diễn viên tùy hứng, diễn theo bản năng, mạnh ai nấy làm... đi đến lệch chủ đề, tản mạn, thậm chí sai lạc chủ đề của kịch bản ...

Có tiết mục trang trí, phục trang quá thô vụng, tự nhiên chủ nghĩa. Chẳng hạn mặc quần áo nhàu nhò như nhét trong hủ mới lôi ra . Bày một cái chõng thì lại là chiếc chõng quá xù xì, ọp ẹp còn bẩn, , chiếc chiếu trên chõng lại rách, lòng thòng mấy sợi cỏi xuống phía bên dưới ...

Đã đưa ra sân khấu một cái thúng chẳng hạn thì phải là chiếc thúng sạch, nan đẹp, trơn, nếu nội dung yêu cầu thúng rách thì cũng - phải là cái rách mỹ thuật, cái rách có dụng ý. Ngược lại với tình hình

trên, có tiết mục lại quả diêm dúa (chủ yếu là về trang phục) chẳng hạn cho các cô nữ dân quân, xa viên hợp tác nông nghiệp mặc yếm đào yếm đỏ, áo xanh, áo hồng, chít khăn vàng khăn tím... vừa phá tính - cách nhân vật vừa diêm dúa, lộn xộn màu sắc có hại rất nhiều đến - thẩm mỹ của sân khấu.. Về điểm trên đây, ngoại việc nêu ý kiến giúp đỡ, nhắc nhở nhau thường xuyên, chúng tôi nghĩ rằng các cơ quan có trách nhiệm có thể phổ biến những tài liệu trong đó hướng dẫn các điều cơ bản cần thiết, giản đơn và cụ thể về hoá sắc, về hình khối. Chẳng hạn yếm đỏ thì nên đi với áo gì, khăn mỏ quạ đen thì nên mặc áo màu nào cho hợp, cụ gia râu tóc bạc phơ thì nên cho mặc áo gì .. (tất nhiên còn phải tùy lý lịch, tính cách nhân vật ..).

Tài liệu này cũng có thể kết hợp hướng dẫn những điểm cơ bản về nghệ thuật hoá trang, giúp các đơn vị sân khấu nghiệp dư hiện nay tránh được một số tình trạng như diễn viên đẹp nhưng hóa - trang xong trông lại xấu xí đi, mất sắc nhưng lên sân khấu trông như bị híp lại, có những đôi mắt do tổ son không nghiên cứu nên lúc nào cũng như muốn cười, ngược lại có cái miệng như lúc cùng chuẩn - bị khóc ...".

Kẻ thù của chúng ta cũng là người như chúng ta ! Đã một - lần chúng tôi nói lên như vậy .

Qua đoạn trích sao trên, chúng ta thấy rằng họ cũng gặp - phải những khó khăn, những khuyết điểm rất thông thường như chúng - ta đã gặp phải ở trong hàng ngũ cán bộ, trong công tác văn-nghệ, đôi khi còn " thông thường" quá hơn chúng ta nữa .

Bởi vậy đôi khi chúng ta thấy họ cũng thất vọng, cũng kêu gào cái thiện vì cán bộ của họ thường hành động như con người cao một thước, trong khi ta cao ba thước !

Vậy chúng ta hãy hãnh diện với bề cao ấy và luôn luôn cố gắng học hỏi, trau dồi tài nghệ, nêu cao tinh thần phục vụ. Đó là cách tự thắng, chế phục đối phương và đồng thời giải vây một số người đang bị nguy khốn trong " me hồn trận" khoắc lác của đối phương ./.

★ TRẦN - NGUYỄN

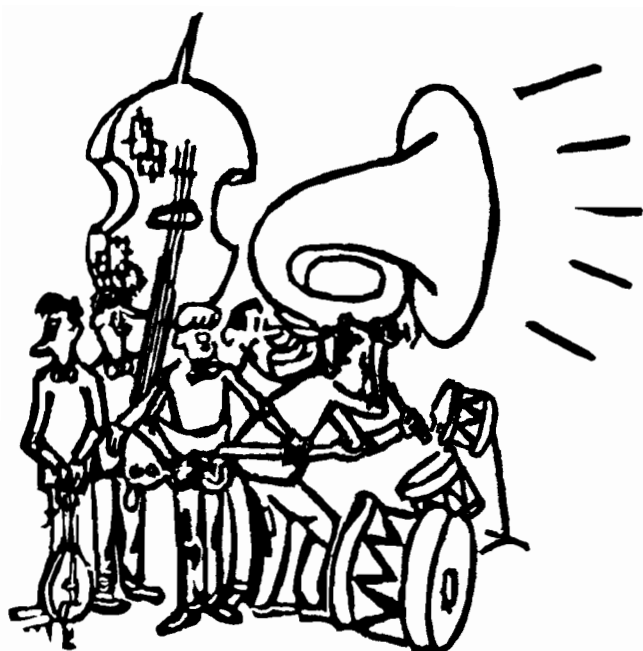
LỜI HAY Ý ĐẸP

DÙ LÀ VUA HAY LÀ DÂN,

NGƯỜI SUNG SƯỚNG NHẤT PHẢI

LÀ NGƯỜI ĐƯỢC SỐNG YÊN-ÔN TRONG GIA-ĐÌNH.

Goethe,

TÌM

HƯƠNG ĐI

TRONG VĂN-NGHỆ

T

RÚC hết ta hãy tạm định nghĩa Văn-ngệ là gì ?

Văn-ngệ phải là một tấm gương phản ảnh đầy đủ mọi hình ảnh, mọi rung cảm - mọi nếp sinh hoạt, có thực trong nếp sống con người của một xã hội. Văn nghệ không phải là một vật ở hư vô rơi xuống, mà cũng không phải là một sức mạnh nào ở dưới đất chui lên. Văn nghệ bắt nguồn và phát triển ở thực tại xã hội, nơi mà mọi giới người đương chen vai thích cánh, ganh đua nhau trong cuộc sống hàng ngày. Nói một cách khác, văn nghệ phải là của chung của cả một dân tộc đã và đang hình thành nó - nuôi dưỡng nó và sẽ phát triển không ngừng. Bởi lẽ đó văn nghệ không thể là của riêng một cá nhân - hoặc của một giới người nào đó, nên không một ai được quyền và được phép võ ngực, nhìn nhận văn-ngệ là một báu vật của riêng mình.

Căn cứ vào nguyên lý đó, thực tế lịch sử dân tộc V.N. cũng như quá trình nền văn học nghệ thuật của dân tộc đã chứng minh.

Từ xưa tới nay, trong xã hội Việt-Nam, đại đa số quần-chúng là chứng nhân của mọi sự kiện, mọi diễn biến vui buồn đa và đang xảy ra. Là người trong cuộc, quần chúng Việt-Nam luôn luôn phải chịu đựng mọi cam go thử-thách của cuộc đời, bao nhiêu đắng cay chua chát của sự sống hàng ngày, họ đều thấm thía một cách thực tình. Họ là những người gần thiên nhiên, sống với thiên nhiên, nên họ có một nếp sống rất tự nhiên - Họ không đóng kịch, họ không giả dối, họ nghe và hiểu tất cả, nhưng đối với họ, có một điều hơi nan giải là họ chưa biết cách diễn tả sự nghe và sự hiểu đó thành hệ thống lớp lang. Nên họ vẫn phải nhờ đến một thiểu số người đương thời, cùng chung sống với

họ, có một lối nhìn bao quát hơn, tinh tế hơn và có một khối óc, một trái tim nhạy cảm hơn... hãy làm và nói lên thay cho họ. Thiếu số đó chính là lớp người "nghệ-sĩ" vừa sáng-tác văn-nghệ vừa làm văn-nghệ nói một cách khác bao quát hơn lớp người nghệ sĩ đó là 1 lớp người làm công-tác văn-nghệ .

Chúng nào Người làm công-tác văn-nghệ đó nói lên hoặc diễn tả trung thực được những nếp sinh hoạt, những cảm nghĩ riêng tư, và những ước vọng thầm kín của đa số quần chúng, sẽ được quần chúng nhiệt liệt tán thưởng, hoan nghênh - ngược lại nếu diễn tả sai, nói sai, người làm công tác văn-nghệ sẽ bị quần chúng cương quyết tẩy chay, phủ-nhận và xa lánh. Cho nên mới có vấn đề văn-nghệ thân dân và văn-nghệ phản dân, được người ta đã và đang đặt lên bức thảm xanh của dân-tộc để mổ xẻ .

Vậy người làm công tác văn-nghệ chân chánh không thể không tự ý thức để tìm cho mình một hướng đi rõ rệt, phải luôn luôn đặt câu hỏi: Mình sáng tác hoặc làm văn-nghệ cho ai và vì ai ? Nếu bảo rằng tôi sáng tác và làm văn nghệ cho chính tôi và vì tôi v.v.. thì đây chỉ là một lối nói ngụy biện trốn tránh trách nhiệm, tự mình loại mình ra ngoài nếp sống của thực tại xã hội mà mình đang thụ hưởng, với hạng người này ta khỏi cần tranh cãi mất thì giờ vô ích .

Và nếu bảo rằng : Tôi sáng tác để cho người dân cùng đọc - với tôi hoặc tôi làm văn nghệ để người dân cùng thưởng thức với tôi v.v.. thì chắc chắn một trăm phần trăm người làm công tác văn nghệ đó vô tình hoặc hữu-ý đã tự tìm cho chính mình một hướng đi - Hướng đi của quần chúng, của dân tộc !

Được thế tất nhiên lớp người làm công tác văn-nghệ với dân tuy hai mà một tất cả sẽ như keo sơn, gắn bó cùng nhau và bỏ tức cho nhau trên con đường tiến hoá hoan thanh sứ mạng lịch sử văn nghệ cho dân tộc .

★ THANH - PHONG

(Trong Số Tôi: Quan điểm về Trận-Tuyển Văn-Nghệ Dân-Tộc Chiến-Đấu) .

LỜI HAY Ý ĐẸP

NGƯỜI HOÀN-THIỆN NHẤT LÀ NGƯỜI

ĐÃ GIÚP ÍCH CHO NGƯỜI ĐỒNG-LOẠI NHIỀU NHẤT.

Kinh Coran,

GUƠNG ĐOÀN-KẾT

LAM - PHA là tướng giỏi của Triệu. Tiếng tăm lừng lẫy cả chư hầu, qua trận cả phá Tề lấy Tần dương, được cất phong là Thượng khanh .

Lam Tương Như xuất thân là xá nhân cho một viên quan hoạn không có gì danh giá lắm. Sau nhờ chủ-nhân tiến cử với Vua Triệu sang công cán ngoại giao bên Tần là nước lớn và nổi tiếng gian-dối hung bạo thời bấy giờ. Nhờ gan dạ , biện thuyết giỏi và cơ trí nên việc thành công vẻ vang .

Sau đó, nhờ sự đầu trí tài ba về vấn đề văn nghệ cùng với vua Tần ở Miện Trì lam tăng thêm uy phong vua Triệu .

Sở la trong phiên hội, vua Tần uống rượu say nói :

- Quả -nhân trộm nghe vua Triệu ưa âm nhạc, vậy xin gảy đàn sắt cho nghe .

Vua Triệu gảy đàn sắt. Ngự sử nước Tần tiến lên chếp rằng :

- Ngày, tháng, năm mỗ ... vua Tần cùng vua Triệu họp nhau uống rượu, sai vua Triệu gảy đàn sắt !

Lam-Tương-Như tiến lên mà rằng :

- Vua Triệu trộm nghe vua Tần giỏi về âm nhạc nước Tần, xin dâng chầu chính lên vua Tần gõ , để làm vui lẫn cho nhau !

Vua Tần giận không cho ! Thế nhưng Tương Như cứ tiến lên - dâng chiếc chính , quý xuống mời vua Tần . Vua Tần không chịu gõ chính

Tương Như nói :

- Trong năm bước, Tương Như xin phép được đem máu cổ mà vấy

vào Đại-Vương .

Các quan hầu toan đâm chết Tương-Như. Tương-Như tròng mắt quát, các quan hầu đều xô dạt ! Thế rồi vua Tần không vui cũng phải gõ chỉnh qua loa ! Tương-Như quay lại gọi Ngự-Sử nước Triệu chép rằng :

- Ngày, tháng, năm mỗ ... vua Tần gõ chỉnh cho vua Triệu nghe .

Các quan nước Tần nói :

- Xin lấy mười lăm thành nước Triệu để chúc thọ cho vua Tần .

Lạn-Tương-Như cũng nói :

- Xin đem Hàm Dương của Tần chúc thọ cho vua Triệu .

Trọn tiệc rượu (một hình thức hội nghị ngày xưa) Vua Tần không sao tranh hơn được vua Triệu. Triệu cũng đặt nhiều binh bị để đợi, Tần không dám động .

(Kế hoạch hoà đàm như thế là tuyệt ! Lý luận ngoại giao - tài tình , Trước vua Tần bảo vua Triệu gây đàn là cốt làm nhục và đặt vào thế bị động. Triệu đa khéo léo chuyển thế bị động thành chủ động và đẩy vua Tần vào cái thế bất đắc dĩ phải chịu nhục gõ chỉnh! Bên ngoài cái thế quân sự làm hậu thuẫn vững mạnh cho hội nghị. Ai dám bảo chuyện xưa không hay ?)

Tan hội nghị về nước, Tương-Như vì công to, được cất làm Thượng-Khanh, ngôi ở trên Liêm-Pha .

Liêm-Pha nói :

- Ta làm tướng Triệu phá thành đánh trận, vốn có công to. Nay Tương-Như khó nhọc có miệng lưỡi, mà ngôi cao hơn ta. Vả chàng Tương-Như vốn hèn, ta xấu hổ không nỡ lòng ngồi dưới hạng người ấy!

- Rồi rêu rao: Ta thấy Tương-Như tất làm cho nó nhục !

- Tương-Như nghe vậy, không chịu hội họp với nhau bao giờ

Sau đó Tương Như đi ra, trông thấy Liêm-Pha là quay xe có lánh trốn . Các bộ hạ cùng nhau can rằng :

- Chúng tôi sợ dĩ bỏ thân thích đến thờ ông chỉ làm tăng cao nghĩa của ông. Nay ông ngang hàng với Liêm Pha, ông Liêm-Pha rêu rao nói hèn, mà ông lần tránh ra về sợ-hai lắm! người thường còn lấy làm xấu hổ, huống nữa là các bậc Khanh Tướng. Chúng tôi chả ra gì, thối xin từ gia ra về !

Lạn Tương Như cố giữ lại mà rằng :

- Các ông coi Liêm Tướng quân có bằng vua Tần không ?

Thưa rằng :

- Không bằng .

Tương Như nói :

- Lấy oai của vua Tần, mà Tương Như còn dám thét ở giữa Triều Đình, làm nhục cả các quan hầu nữa. Dù hèn nhất, há lẽ lại sợ riêng Liêm Tướng quân sao ? Thế nhưng tôi nghĩ: Cường Tần s ở - d i không dám đem quân lấn Triệu là chỉ vì còn hai chúng tôi. Hai hổ mà đánh nhau, thế tất không sao sống được cả. Cho nên tôi phải như thế là nghĩ đến việc cần kíp cho nước nhà trước mà nghĩ đến thù riêng sau đó thôi .

Liêm Pha nghe chuyện, trầy thịt vác roi nhờ khách đưa đến của nhà Lạn Tương Như xin lỗi và cùng nhau thân thiết làm bạn .

Sau đó cả hai đều lập được nhiều công lớn và giữ yên được bờ cõi .

Anh chị em cán bộ Văn Tác Vụ chúng ta với nhau hoặc chúng ta với các cơ quan bạn tuy không phải ở vai trò và địa vị như Liêm-Pha Tướng Quân hay Thượng Khanh Lạn Tương Như, song những hoạt động của ta và các cơ quan bạn có ít hoặc nhiều, trực tiếp hay gián tiếp ảnh hưởng đến sự an vui của nhân dân, đến cuộc tranh đấu của toàn quan, toàn dân chống bạo Cộng để bảo vệ tự do, gìn giữ đất nước ... tương cũng nên học và hành gương đoàn kết của người xưa .

Ở đâu có con người là ở đó có mâu thuẫn, có hoà hợp. Người có tinh thần tranh đấu cho lý tưởng quốc gia dân tộc tất phải có độ lượng, biết hi sinh những cái tiểu dị, giải quyết êm đẹp mâu thuẫn, để hòa hợp với mọi người .

" Chúng ta phải ôm chặt lấy nhau mà làm việc, đừng chia rẽ có hại cho công cuộc chung " Ông Phụ tá Giám đốc đã từng khuyên chúng ta như vậy. Hãy đoàn kết. Cá nhân này với cá nhân khác, Đoàn này với Đoàn khác, với các cơ quan bạn, với toàn dân, toàn quân vì:

"Một cây làm chẳng nên non

Ba cây dùm lại nên hòn núi cao

Bằng không kẻ thù sẽ xoa tay sung sướng khi thấy có những người không chịu khuất phục trước bạo lực của họ, cứ mãi lo chia rẽ mất chuyện ăn thua trong nhà, không nghĩ gì đến việc ngăn chống họ.

★ UYÊN - NGUYỄN

XUÂN VÀ DÂN-TỘC

Mến gửi về các bạn có
thiện-tình với quê-hương

★ NGUYỄN-TRẦN

Anh mến,

Khi viết những dòng này cho anh, trời còn trong tiết cuối đông có mưa phùn và gió bắc, em tưởng chừng như những ngày lạnh lùng ở quê hương đã mất, Xuân lại trở về để tiếp nối một chu-kỳ của thời-gian đã trọn vẹn. Chúng mình sắp thêm lên một tuổi, nhưng rồi xuân đến có mang lại niềm vui hay cũng vẫn nổi ê-chề triền-miền vì chiến cuộc.

Em nhớ mãi câu "Xuân khứ xuân lai Xuân bất tập" để hồi tưởng lại những mùa xuân đã qua dưới mái nhà ấm-êm nơi thôn dã, có hội-hè đình đám có những đoàn người đi thăm viếng mừng tuổi lẫn nhau. Hồi ấy chúng mình là những đứa con chưa mất quê hương sống vui với đồng ruộng nương khoai có bờ dâu xanh bất ngát bên dòng suối hiền hoa ...

Xuân về có mai vàng hé nụ, có bông khoai lang màu tím ở ven đò, có hương nhang nghi ngút tưởng niệm tổ-tiên mà truyền-thống tinh hoa của dân-tộc vẫn không bao giờ chịu vùi lấp với thời-gian.

Giờ đây, anh có còn chút luyến tiếc quê hương giữa thời bẽ thơ nơi thôn dã chúng mình khoe nhau từng cái áo mới, từng cái đồ chơi ... để rồi những kỷ niệm thời gian đã mất đi sau tiếng súng thù tràn ngập quê hương ... đã hơn hai mươi năm rồi anh nhỉ ! Dân tộc chúng ta chưa bao giờ được hưởng một mùa xuân thanh bình, màu trắng khăn tang lửa đạn bom, phủ lên hàng lớp lớp mái tóc xanh người vợ trẻ, của đứa con thơ. Hơn hai mươi mùa Xuân, hai mươi lần mà tâm hồn tuổi trẻ chưa

xoa dịu được niềm uất hận cho số kiếp quê hương .

Niềm kiêu hãnh và đắc thắng, lịch sử của mùa Xuân Đông-đà năm Kỷ-dậu đầu có đủ lấp mờ tủi nhục của sự lường gạt do bọn Cộng-Sản chủ-trương từ năm 1945 và hậu-quả đau buồn ấy vẫn moi mòn đau sấu lòng đất mẹ, để rồi những người dân bên nì cũng như bên tề bờ Bến - Hải chưa bao giờ tìm thấy trọn vẹn một mùa xuân.

Ai đã lường gạt và ai đã cướp mất mùa xuân cùng những tập-quần cổ truyền của dân tộc ?

Ai đã làm cho khối hương lịm tắt quê mẹ điêu tàn, dập vùi những cánh mai có hoa vàng thắm nhụy ?

Dòng sông Bến Hải là nhát dao oan nghiệt cắt đôi lòng mẹ V.N mà bọn phi nhân vong bản của tập đoàn Cộng-sản cùng với thực dân Pháp thủ phạm .

Thế rồi tháng ngày vẫn âm thầm nối tiếp. Một nửa phần đất tự do còn lại ở bên này vẫn chưa thoát khỏi mộng xâm lăng và nỗi thêm thuồng của lũ người Cộng sản, mặt trận giải phóng miền Nam được trả hình thành lập để giết hại dân lành . Mùa Xuân đối với quê hương là một viễn ảnh xa mờ và khao khát.

Người dân quê chưa hưởng được một phút thanh bình dù là một sự thanh bình tạm bợ. Vì dân công học tập, cải tạo, bắt cóc, ám sát v.v.. vẫn luôn luôn đe dọa đời sống hiền hòa mộc mạc của nông dân. Bệnh tật đói rét tham nhũng, hận thù càng đào sâu.. Hận thù càng đào sâu niềm ưu tư trong lòng người Việt tự do trẻ thơ vẫn đón xuân về với nét mặt ngơ ngàng không biết quê hương mình ở tại nơi, chỗ ? Đồng bào tị nạn vẫn âm thầm nuốt chén cơm pha với dòng nước mắt và những mẹ già vẫn nghẹn ngào gào thét tìm con khi ngơ ngàng tiếng gọi ... lúc gió xuân thổi về .

Mưa phùn chắc vẫn rơi đều trên mỗi quê hương của chúng ta anh nhĩ ? Vườn cau xưa dây trầu cũ có còn hanh diện lễ kỷ vật đơn - sơ để tổ thắm cho lễ đám đầu xuân , hay đã điêu tàn vì bị người phũ phàng phá hoại.

Hơn hai mươi năm rồi anh có thấy không, tội mình rồi ruộng ngấm nhìn quê hương tang tóc . Những đứa con mất quê hương, mất tất cả những gì thân yêu nhất của thời trẻ dại . Cứ mỗi độ xuân về là mỗi lần nhìn về phương trời xa tít để rồi thấy những đám khói đã quện lấy núi rừng mà tâm hồn xót xa nỗi niềm uất nghẹn.

Những uất nghẹn để làm gì ? Để bi-quan yếm thế, hay ơ hờ tắc trách không ! Một trăm lần không, một ngàn lần không, và sẽ không mãi mãi. Là những người tuổi trẻ hôm nay, chúng ta hãy cùng nhau dấn thân vào cuộc sống chiến đấu dù ở hậu phương hay tiền tuyến. Chúng ta hãy đem tình thương để hoà đồng dân tộc trong khối đại đoàn kết chống lại kẻ thù chung là Cộng sản . Nhất định không bao giờ chấp nhận một phỉnh phờ lường gạt mà đã hơn một lần kinh nghiệm thừa học hỏi .

(tiếp theo trang 55)

LÝ THUYẾT VĂN- NGHỆ

XÂY DỰNG

KỊCH

(tiếp theo)

✱ uyên-nguyên

CHỮU ĐỀ của vở kịch được biểu hiện qua các nhân vật. Tuy nhiên, những nhân-vật phụ cũng giữ một địa vị khá cần, làm sáng tỏ thêm vấn đề hoặc để làm nổi bật cái bản - sắc nhân vật chính. Ví như viên ngọc trắng để trên miếng vải đen, màu đen tương phản làm cho màu trắng càng trắng thêm lên.

Bởi vậy ta không mấy ngạc nhiên khi thấy trong vở "Cảm ơn chị" có mặt vai bà Tảo miền Nam nói chi-choe chi-choét, cử chỉ lẳng xằng rồi mờ dần, không can dự gì vào động tác chính của vở kịch cả.

Nhưng sự có mặt của bà Tảo cần lắm. Chính nhờ sự quyền - luyến, âu yếm và việc nhất quyết đòi di dự hợp ở thiên đình của bà đã làm nổi bật cái bản sắc của đức ông chồng : Đặt đại nghĩa lên - trên hết và tạm thời gác bỏ tình riêng .

Nhân vật kịch phải biểu hiện duy nhất cái bản chất, cái cá tính từ đầu đến cuối. Nếu nhân vật là một tên cán bộ V.C thì những nét gian hùng, tàn bạo, cuồng tín phải biểu lộ như thế nào cho người xem thấy rõ cái chân tướng khả ố của nó. Dầu về sau, nó có cải - tà quy chánh thì cũng phải có một lối cải tà quy chánh của một tên gian hùng, khác với của một người thuộc thành phần khác. Nếu là một người con gái chung thủy chỉ biết thương anh, yêu chồng quý trọng tình - nghĩa gia đình như Phương trọng vợ "Bất Ngờ" thì dầu có bị người anh ngu muội, nhân tâm gây thanh thương tích cũng không vì đó mà làm cho người xem đánh giá một cách sai lạc cái lý tưởng mà nàng đã chọn. Nó phải khác với tâm trạng của người con gái thương anh mà không có lý-tưởng cao cả .

Tuy giữ nguyên bản sắc nhưng đời và kịch là một diễn tiến biến chuyển, có nghĩa sự biến chuyển ấy phải hợp tình hợp lý. Ví dụ nhân vật Viên - một cán binh VC trong vở "Bất Ngờ" mà người viết kịch cho anh ta giác ngộ hồi chính ngay ở lớp II, khi bị thua lý có em gái thì vô lý biết bao !

Muốn tạo được những nhân vật hợp tình hợp lý, người soạn kịch hoặc tuồng phải nắm vững bản chất, cá tính của nhân vật. Nếu lỏng lẻo trong vấn đề này, nhân vật sẽ mất đi vẻ nhất trí từ đầu đến cuối, không biến chuyển hợp lý, tóm lại là không hệ thống được động tác nên chủ đề kịch bị phân hóa, làm cho người xem thấy bực tức và buồn cười .

Kịch như trên đã nói , trước hết là một tác phẩm văn-nghệ như các nghệ phẩm khác cốt trình bày một vấn đề và là để giải quyết cho con người với dụng ý giáo dục có lợi cho xã hội, nhân loại. Vì thế, người viết kịch phải lưu ý đến nhân vật :

a/ bản-sắc và cá tính nhân vật .

b/ khiến dụng nhân vật chu đáo .

c/ động tác của nhân vật và sự xuất hiện cùng mất đi phải dựa vào bối cảnh hợp lý, hợp tình, sớm quá hay muộn quá đều không được .

Tựu trung chúng ta phải làm sao tạo cho được những nhân - vật điển hình với tất cả cá tính (bên ngoài và trong nội tâm) đặc-biệt của nó .

Khuôn khổ sân khấu có giới hạn, thời gian trình diễn có chừng, thì giờ của khán giả là vàng bạc, việc giáo dục là nhu - yếu cấp bách của lịch sử là những giới luật buộc người viết kịch phải thận trọng, phải nghiên cứu tỉ mỉ để hành sự nghề nghiệp sao chokhoi trái với lương tâm .

d/ Lời kịch .-

Lời kịch là lời nói của các nhân vật trong vở kịch .

Lời kịch có hai phần : Đối thoại và độc thoại .

Đối thoại là đối đáp trực tiếp nghĩa là lối văn trò chuyện

Độc thoại hoặc nói riêng là lời của nhân vật kể lại tình tiết của câu chuyện không thực sự xảy ra trên sân khấu để làm cho khán giả dễ hiểu cốt chuyện, khỏi ngỡ ngàng thắc mắc khi xem những đoạn sau.

Dù là độc thoại, nhân vật cũng phải được toát ra thành những hành động đi kèm, nếu không sự kể lể con ca con kê sẽ làm nặng nề thêm vở kịch.

Đôi khi vì sự bất buộc phần độc thoại phải dài dòng, người ta đã phải dùng âm nhạc để thay thế cốt tăng thêm không khí vở kịch Ví dụ : Muốn diễn tả một sự nhớ nhung, diễn viên dùng sự im lặng và

vận dụng về mặt, cử chỉ, bộ điệu nhiều hơn lời nói. Trong khi ấy, bỏ tũc vào đó, một điệu nhạc một lời hát ở hậu trường (xem vai Tiếng Hát trong vở Bất Ngờ, nội san số 11) hợp với tâm trạng nhân vật ấy sẽ làm cho khán giả dễ nhận thức và mặt khác sẽ làm tăng kịch tính của đoạn ấy. Ngoài ra ánh sáng thay đổi, phông cảnh thay đổi hoặc xáo động còn giúp thêm một phần nào nữa.

Đối thoại ít ra là phải có hai người. Họ hoàn mới có đôi lúc hai người cùng nói một lượt còn thì kẻ nói người nghe. Nhưng trường hợp này lời đối thoại càng ngắn càng tốt. Nếu dài dòng ngôn ngữ như một tràng giang thế tất đối tượng, nếu gặp diễn viên thiếu linh động - sẽ phải chết đứng như Tư Hải.

Kịch sẽ nhằm nhát và làm lững ngững dòng cảm quan của khán giả lúc nào cũng muốn xuôi trơn một mạch. Ngay nay, khán giả của kịch nói cũng là khán giả của điện ảnh, ngoại trừ một số ít ở nông thôn hẻo lánh. Trên màn ảnh, nhân vật sự việc, cảnh trí biểu diễn liên - liên nối tiếp nhau như nước vỡ bờ, gây cho khán giả một thói quen không chờ đợi. Vì vậy, họ rất bực khi gặp cảnh nói trên hay sự thay đổi các cảnh, chờ đợi các hồi tiếp khá lâu. Nhà viết kịch tất phải lưu ý khoản này.

Trong công việc soạn một vở kịch, viết lời kịch là việc làm sau rốt khi đã dựng xong bố cục. Muốn lời kịch diễn tả đúng nhân vật người viết kịch phải học tiếng nói của từng hạng người ở ngoài đời. Mỗi người tùy địa vị xã hội, tuổi tác, học vấn nơi sinh trưởng, mà có những ngôn ngữ khác nhau. Ngôn ngữ càng phong phú bao nhiêu thì nhân vật càng sống động, linh hoạt tự nhiên bấy nhiêu và đó là sự - phân biệt cao thấp của tài kịch sĩ.

Tùy theo tình tiết mỗi lúc, mỗi nhân vật mà lời văn, giọng nói thay đổi. Có khi văn hoa bóng bẩy như vàng trắng đáy nước, cánh hoa trong gương, có lúc lơ lửng như cánh diều chiều xuân. Có hồi giản dị mộc mạc như mái tóc người thôn nữ, thành thật không úp mở như lời cụ già ngoại ngữ. Lắm pha thét gầm như tiếng sắt tiếng vàng chạm - nhau. Khi ồm ồm mách quẻ như gái điếm già mồm hay điệu ngoa lợc lờ như lưỡi Vẹm hoặc hót như khướu v.v..

Lời kịch luôn luôn thay đổi, có khối có cạnh, mỗi tiếng, mỗi câu phải ăn nhịp với sự thay đổi của nhân vật sao cho thật sát, thật đúng. Khán giả sẽ phải cảm ức lồng lộn, cười vang khoái trá hay thở dài than xót khi bắt gặp những tiếng "nhân tự" ấy. Ví dụ như tiếng "dạ phải" "nhưng mà" của vai Phương trong vở hài kịch "Kiếp làm rể" (Nội san Văn-Tác Vụ số 9).

Lời kịch phải gọn lén lý thú hoặc óng ánh màu mè, gợi trí tò mò của khán giả làm họ phải tưởng tượng và hiểu xa hơn nữa.

Lời kịch còn có nhiệm vụ báo trước hay gợi trước cho khán giả thấy một sự việc, hoặc một nhân vật sẽ đến sẽ xuất hiện. Ở vở "Bất-ngờ" trong lớp II, lời của cô Phương: "Á. anh Thượng, tưởng bạn công tác lắm về không được chứ". Từ chỗ này đến chỗ vai Thượng xuất hiện cách xa vừa phải không quá lộ liễu. Thật là kín đáo và khéo léo

Tóm lại, việc viết lời kịch phải uyển chuyển không hoa hòe quá như tiểu thuyết, không thô lỗ quá như một vai sự thật trắng trợn ở ngoài đời. Cốt sao cho vừa đủ, không rườm rà, lỏng dòng hoặc thiếu sót không diễn tả hết ý kịch.

e/ Động Tác (action).-

Trong mục B, chúng tôi đã có nói "Kịch là bản thân của động tác" Mỗi tấn kịch là một động tác.

Ví như trong vở "Bất Ngờ" động tác khởi đầu và bao - trùm toàn vở bởi sự xung đột giữa hai ý thức hệ Cộng-Sản và Quốc-Gia trong tâm hồn nàng Phương. Bao nhiêu sự việc xảy ra từ sự đấu lý giữa hai em ruột về hòa bình, về chủ nghĩa về giai cấp, cuộc thử thách tình yêu trước họng súng, sự nhất tâm nhất đức phải chiếu hồi người anh ruột quay về với chính nghĩa quốc gia, với gia đình đều là những tình tiết tạo thành cốt truyện. Trong bao nhiêu tình tiết ấy, động tác được phổ diễn qua các nhân vật để đưa đến kết cục.

Nói một cách khác, động tác là linh hồn và động cơ làm tiến triển vở kịch. Động-tác là biểu hiện của thất tình (hỉ, nộ, ai, ái, ô lạc dục) được phát triển mạnh liệt và cô đọng trong một vấn đề có người có không gian, thời gian và được đưa lên sân khấu.

Tóm lại, động tác phải duy nhất, thiết thực, rõ-rệt và gọn gàng.

Động-tác trong một vở kịch thường được chia ra từng giai đoạn và được gọi bằng những danh từ chuyên môn: hồi, màn, cảnh, lớp.

1.- Hồi (acte) Cũng như từng phần trong tiểu thuyết, hồi trong kịch để chỉ động tác đa dứt được một đoạn. Vậy hồi là một giai đoạn lớn nhất của cốt truyện, một giai đoạn chính của động tác.

2.- Màn. Trong một hồi có thể có nhiều màn. Nó là một giai đoạn nhỏ thay đổi trong một hồi. Cụ-thể nó chỉ diễn tả một công việc là kéo lên và hạ màn xuống.

3. Cảnh (tableau) Trong mỗi lần kéo màn là để thay đổi cảnh trí, ngụ ý thay đổi thời gian và không gian của sự việc. Lúc đó màn gọi là cảnh. Xem vậy một hồi có thể có một hay gồm nhiều cảnh.

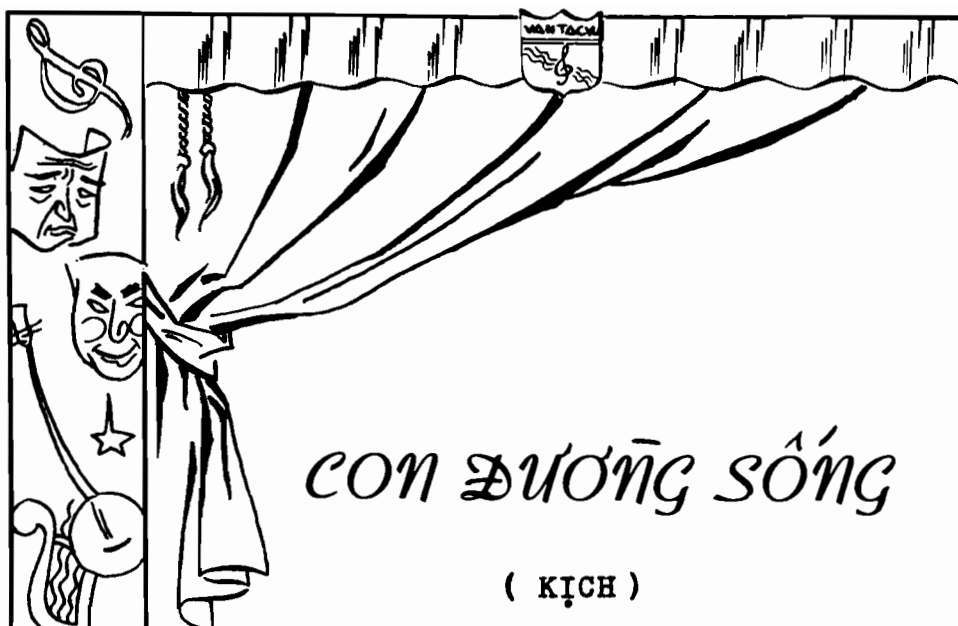
4.- Lớp (scène) Trong mỗi cảnh thường có sự ra vào thêm bớt của nhân vật.

Mỗi khi thêm bớt một nhân vật là một lớp tùy theo sự đòi hỏi của động tác.

Tuy nhiên, để được đơn tiện nhiều khi bớt một nhân-vật mà chừng, người ta vẫn không thêm một lớp khác. Ví dụ: Trong vở "Bất Ngờ" ở lớp III cô Phương rời đi mua thuốc lá cho Thượng, Thượng lối anh chàng Viên giả gái ra cũng giữ nguyên một lớp cho đỡ phần rắc rối.

(Còn nữa)

* NGUYỄN-SON

THỜI GIAN : Khoảng 10 giờ sáng mùng 3 Tết.

NHÂN-VẬT

Ông Phi : Khoảng tứ tuần - vui tánh - tích cực chống - cộng

Bà Phi : Vợ ông Phi - bị ảo tưởng Hòa-bình huyền - hoặc

Hạnh : 18 tuổi, con gái ông bà Phi, nữ Y-tá.

Tùng : Hôn phu của Hạnh, Trung đội Trưởng bộ đội "quyết tử" VC.

Tuấn : Anh rể của Hạnh - Sĩ quan an-ninh.

CẢNH .- Trong một căn nhà trung-lưu, bày biện theo lối nửa tân nửa cổ - Trên bàn thờ khói hương nghi-ngút, hai câu đối Xuân hai bên - phía ngoài một bộ Salon - bà Phi ngồi tẽm trầu ở bộ ván gỗ đặt về phía trong nhà - ông Phi từ trong bước ra vừa nấn lại cà vạt vừa ngâm thơ.

MỞ MÀN

O. PHI - (ngâm) "Đêm ba mươi đóng cửa lại kéo ma-vương giữa quỉ tới, sáng mùng một mở cửa ra để đón chúa Xuân vào".

B. PHI - (khó chịu) Giặc già đang rần-rần vui về gì mà ông ngâm thơ.

O. PHI - Tôi ngâm hai câu thơ đó cho sang năm bà nhớ. Đêm ba mươi Tết mở cửa khóa cửa buồng lại báo-hại cúng giao-thừa xong tôi phải ngủ ở bộ ván.

B. PHI - Có gì đâu mà ông nhắc đi nhắc lại, chiều ba mươi đi sắm Tết mệt gần rớt hơi, tôi khóa cửa lại nghỉ một chút kéo bọn trẻ nó phá. Ai biểu cúng giao-thừa ông không kêu tôi dậy.

O. PHI - (dùa) Chứ không phải tối ba mươi bà đóng cửa lại kéo sợ con ma-vương này đưa quỷ tới sao.

B. PHI - (mắc cỡ) Năm mới mà ông ăn nói kỳ cục quá hà.

O. PHI - Tối ba mươi bà đóng cửa lại không cho ma - vương đưa quỷ tới thì sáng mùng một bà mở cửa ra sức máy chúa Xuân vào.

Bà thấy năm nay Việt-Cộng nó rượt "chúa Xuân" chạy có cớ.

B. PHI - (thở dài) Oi ! Thiệt là bất-nhân, một năm mười hai tháng, một tháng ba mươi ngày đánh nhau chưa đã sao, ba ngày Tết để cho dân-chúng nghỉ ngơi, cúng ông bà cũng bắn cúng giết. Phải chi Chánh-phủ chịu Liên-hiệp cho đất nước Hòa-Bình để dân-chúng yên - ổn làm ăn.

O. PHI - (gần giọng) Không thể Liên-hiệp với lũ quỷ đồ khát máu được. Bà thấy chúng tuyên-bố vì lòng nhân-đạo, sẽ hưu-chiến bảy ngày cho dân chúng đón Xuân, để rồi trắng-trợn vi-phạm lệnh hưu-chiến, do chính chúng đề nghị. Tất cả đồng bào miền Nam đều yêu-chuộng Hòa-Bình thật sự vĩnh-cửu (gào lên) Hòa-Bình trong vinh-quang Hòa-Bình...

B. PHI - (ngơ ngác) Ủa ! đầu năm làm gì mà ông la lớn vậy không sợ xúi quẩy cả năm sao ?

O. PHI - (cụt hứng) Ủa quên, năm mới xin lỗi bà (cười).

B. PHI - Dân-tộc Việt-Nam hết đánh Tàu thì qua đánh Tây. Bây giờ mình lại đánh với mình. Quốc-gia hay Việt-Cộng đều là người Việt-Nam cùng da vàng máu đỏ, gây cảnh bắn giết thì cùng chỉ huynh-đệ tương-tàn mà thôi, chỉ bằng đất nước thống-nhất, Hòa-Bình có phải sung-sướng không ?

O. PHI - (gần giọng) Ai lại không mong muốn như vậy. Nhưng Việt-Cộng đâu có chịu ở yên ngoài miền Bắc. Chúng gây ra cảnh b ấ n giết để xâm-lăng miền Nam. Quân-đội Quốc-gia chỉ bị bắt buộc phải chiến-đấu, để tự-vệ và tranh-thu Hòa-Bình. Tối đồng ý Việt-Cộng là người Việt-Nam, nhưng tâm-hồn chúng bị nhuộm đỏ bởi tà thuyết duy-vật bằng chứng là chúng chối bỏ tập-tục cổ-truyền của dân-tộc, bắn giết cả trong giờ phút thiêng-liêng truyền-thống của tổ-tiên (đập b ả n) chúng con xứng đáng là con Hồng cháu Lạc không ?

B. PHI - (cao giọng) Ủa ! sao năm mới mà ông la lớn hoài vậy ?

O. PHI - (cụt hứng) Ừ quên, năm mới xin lỗi bà (cười - gượng).

B. PHI - Loạn lạc như vậy không biết bao giờ mới yên, chúng ta nên thu-xếp tất cả giấy-tờ, áo quần và đồ-đặc quí giá để chuẩn bị lánh-nạn, nếu Việt-Cộng tràn tới đây.

O. PHI - Oi bà đừng lo, Việt-Cộng chỉ có tài đánh chùng đánh lén, chúng sẽ bị quân-đội Quốc-gia và Đồng-minh tiêu diệt.

B. PHI - Nhưng dù sao mình đề phòng vẫn hơn chứ.

O. PHI - (cau có) Tôi nói không lo, là bà đừng lo, Việt-Cộng tới đây tui bẻ cổ nó.

B. PHI - (mỉa mai) Sợ ông bẻ không nổi chứ !

O. PHI - (nổi nóng) Tôi bẻ cổ không được, thì tui lấy cây tui đập nó.

B. PHI - Mà chắc ông dám đập đầu nó không ?

O. PHI - (lúng túng) Tôi không dám đập đầu nó thì tui lấy dao tôi chém nó. (la lớn) Ừ mà tại sao bà thách tui hoài vậy, bà thách tui hoài rồi tui... sợ làm sao ?

B. PHI - (cau có) Nữa, năm mới ông lại la lớn nữa.

O. PHI - (bẽn lẽn) Tại bà thách tôi... giận quá mà.

B. PHI - Ông giận, nhưng năm mới xin ông đừng la lớn được không ?

O. PHI - Nghĩa là bà có quyền thách tôi, bà thách tôi cho tôi giận mà tôi giận thì tôi có quyền làm thình. Mà tôi làm thình thì tôi tức, mà tôi tức thì tôi phải làm thình. Như vậy chết còn sướng hơn (cao giọng) tôi tức phải cho tôi nói chứ !

B. PHI - Ai mà cấm ông nói, nhưng làm ơn nói nhỏ thôi.

O. PHI - (bất mãn) Có quyền nói nhỏ phải không, được rồi!

B. PHI - Bây giờ ông tính sao về đề nghị của tôi.

O. PHI - (Chỉ nhóp nhép miệng mà không ra tiếng).

B. PHI - Ông nói gì kỳ vậy ?

O. PHI - (chọc tức) Sao bà biểu tui nói nhỏ.

B. PHI - (cáu) Nói nhỏ cũng phải đủ cho người khác nghe chứ đâu có nói trong họng vậy !

O. PHI - Nói lớn bà cũng la, nói nhỏ bà cũng rầy, thôi tôi không nói nữa.

B. PHI - Ông này thật kỳ-khôi, bây giờ đặt giả thuyết Việt-Cộng thua, nó chạy trốn tới đây mình cũng phải lo tán cư để quân-đội truy-kích chứ.

O. PHI - Sao tánh bà ưa nói dai quá, mà hể bà nói dai l à làm cho tôi nhứt nhuệ-khí anh-hùng, mà tui nhứt nhuệ-khí anh-hùng thì tui xiêu-lòng, mà tui xiêu lòng thì thôi, bà vô thu xếp đồ-đạc để dự-phòng tán cư.

B. PHI - (lắc đầu) Tánh ông thật là bướng-bỉnh,phải tráigi cũng cãi một hồi mới chịu nghe.

O. PHI - Bà ở với tôi lâu nên bà biết cái nhuộc điểm nhẹ-dạ của tôi, chuyện gì bà muốn tôi đồng ý với bà, bà cũng đều chịu khó nói dai. Mai một bà đề nghị cưới vợ bé cho tôi mà bà nói dai c ở này chắc tôi khó từ chối quá !

B. PHI - (lườm ông Phi) Đầu năm đùng cổ xúi khôn,tôi vôthu xếp đồ đạc. (Bà Phi bước vào nhà, Hạnh từ ngoài chạy vào)

HẠNH - (liếng-thoảng) Ba ơi ! nhà cháy quá trời,Việt-Cộng chết nhiều thật nhiều, ba biết...

O. PHI - (nạt) Nín mày, con gái lớn sắp có chồng rồi, ă n nói phải dịu-dàng, mày nói gì quá hơn AK50 của Việt-Cộng bắn, mày đi đâu từ sáng tới giờ.

HẠNH - (lúng túng) Dạ ba sai con đi mua báo mà !

O. PHI - Bộ mày đến nhà xuất-bản sắp chữ cho người ta lên khuôn, rồi ngồi đợi người ta in báo xong, rồi mày mới mua đem về phải không ?

HẠNH - (ấp úng) Dạ thưa ba con đi mua báo, rồi thấy nhà cháy rồi tụi bạn nó rủ con đi coi...

O. PHI - Mày quá tay rồi, tại sao con gái mà d u-côn vậy chỗ người ta bắn giết nhau mà mày dám tới coi, ai cho phép mày coi,mà mày coi chưa ?

HẠNH - (sợ sệt) Dạ con coi rồi !

O. PHI - (nạt lớn) Mày lờ coi rồi phải không ?

HẠNH - (giật mình) Dạ !

O. PHI - (dịu dọng)... Thì kể tiếp cho ba nghe !

HẠNH - (đặt tờ báo xuống bàn) Dạ thưa ba bị thương nhiều lắm, hầu hết là Việt-Cộng. Xe cứu-thương tải-thương không kịp,congíúp mấy chị Y-tá băng-bó vết thương giùm cho họ.

O. PHI - Con có băng cho Việt-Cộng không ?

HẠNH - Dạ có chở ba .

O. PHI - (bất bình) Băng làm chi vậy, con băng cho các anh chiến-sĩ và dân chúng bị thương thì ba đồng ý. Nhưng đừng thềm băng cho Việt-Cộng.

HẠNH - Tại sao vậy ba !

O. PHI - Tụi còn đồ phá làng phá xóm kệ nó, chết thằng nào đỡ thằng đó. "Chết con nhòn mũi chớ mày".

HẠNH - Thừa ba nghề-nghiệp của con đâu có phân biệt ta hay địch, dưới mắt con họ đều là những con bịnh đang rên-xiết c ả n bàn tay săn-sóc của con mà thôi.

O. PHI - (nói mát) Ừa mày ráng băng bó cho Việt-Cộng mau lành để nó tràn tới đây nó giết cha mày. Việt-Cộng mà giết tao chết, tao đánh chết cha mày.

HẠNH - Những người bị thương đều tội nghiệp lắm, ba thấy ba cũng thương hại nữa.

O. PHI - Mày thương sao mày không đem Việt-Cộng về mà nuôi luôn. Tao biết Việt-Cộng không bị thương mày cũng vái cho nó bị thương

HẠNH - Tại sao vậy ba?

O. PHI - Mày vái cho nó bị thương đang mày có dịp trở tài mày thấy ai bị thương là mày ngựa nghề, nhất là có vài anh chiến-sĩ đẹp trai đứng gần đó. Tâm-lý mà mày.

HẠNH - (phụng-phịu) Ba nói kỳ quá hà, con đã có hôn-phu rồi chớ bộ.

O. PHI - (thở dài) Thằng hôn-phu của con chắc nó bỏ số de rồi, hơn sáu tháng nay nó có gởi thư từ gì đâu ?

HẠNH - (bùi-ngùi) Thừa ba, ba đừng trách anh Tùng tội-nghiệp, đâu phải lỗi tại anh. Gia-đình đang êm-ấm, một quả đạn lạc, rơi vào nhà (nghe n lời) má anh chết, em anh chết...

O. PHI - Nhiều lần ba đã bàn với mẹ con nó, làng mình bắt an-ninh nên dời nhà lên tỉnh ở, má con nó không chịu nghe ba mà.

HẠNH - Ba nghĩ coi, gia-đình anh đã gặp tang tóc như vậy mà chú Phương là chủ-tịch xã, lại không chịu chứng đơn cho anh lo thủ tục giấy tờ để được hưởng tiền bồi thường chiến-tranh.

O. PHI - Ba biết, bởi thằng Phương chú con nó không tán-thành cuộc hôn-nhân giữa con và thằng Tùng.

HẠNH - (nức nở) Chú Phương đối xử với anh Tùng như vậy, anh không giận lấy con sao được (nghe n ngào). Nghe đâu chôn c ấ t mẹ và em xong anh bỏ làng ra đi, mà không biết anh đi đâu nữa.

O. PHI - Năm mới con từng khóc xui lắm, thời gian sẽ làm cho nó nguôi giận, ba kinh-nghiệm ái-tình quá mà. Ngày xưa khi ba với má mới bỏ nhau, hai đứa cãi lộn rồi má con giận ba mất một ngày, ba cũng giận lại má con một tuần không thèm nói chuyện, nhưng tối nao ba cũng đứng rình để nhìn thấy mặt má con ba mới ngủ yên được.

HẠNH - Rồi má xin lỗi ba trước phải không ?

O. PHI - Đâu có, má còn giận lại ba một tháng, ba nổi máu anh hùng liền. Ba tức chịu không được ba mới tìm tới gặp má con rồi

ba ôm má con ba khóc...

HẠNH - (phì cười) Nổi máu anh hùng mà khóc !

O. PHI - Tại nhớ quá mà không khóc sao được mày. Mà má mày cũng khóc chóe bộ, hai đứa ôm nhau khóc suốt-muốt, khóc đến nổi má con mang bầu chị Hai con, ông ngoại con bắt ba phải cưới gấp.

HẠNH - Rồi ba cưới không ba ? (Bà Phi từ trong bước ra)

B. PHI - Nếu ba không cưới tao thì làm sao bây giờ có mày được.

HẠNH - Này má ơi, con nghe đầu Việt-Cộng thua trận cho nên nó lẩn trốn gần khu chị Hai ở, không biết nhà chị Hai có sao không

O. PHI - Oi lo gì, anh Hai con là sĩ-quan an-ninh thì nó phải biết trước tình-hình chứ.

B. PHI - Ông thì lúc nào cũng ý-y, Việt-Cộng thua nó chạy tán-loạn ai mà đoán được nó sẽ chạy vào đâu, hơn nữa thời gian này thằng Hai nó phải ứng-chiến đầu cổ ở nhà. Để tôi đến đồn Quân-Cảnh gặp thằng Hai mới được.

O. PHI - Trong lúc loạn-lạc đàn bà đi một mình đâu có được tôi phải theo hộ-tống bà mới xong.

B. PHI - Ông muốn đi cũng được (quay lại) Hạnh giữ nhà nghe con.

(Ông bà Phi bước ra, Hạnh đang đóng cửa, Tùng từ nhà sau lén vào, tay trái bị thương, tay mặt cầm súng sáu)

TÙNG - (quát) Đứng im, nếu cô la lên buộc lòng tôi phải giết cô.

HẠNH - (hốt hoảng quay lại rồi kêu lên sùng-sốt) Anh Tùng !

TÙNG - (bàng-hoàng) Hạnh !

HẠNH - (rú-lên) Trời ơi ! sao tay anh đầy máu thế này ?

TÙNG - (sợ hãi) Em đừng la lớn, họ giết anh bây giờ.

HẠNH - (bỡ ngỡ) Anh là...???

TÙNG - Trung-Đội-Trưởng Bộ-Đội Quyết-Tử" giải-phóng" thủ-đô !

HẠNH - (sợ hãi lùi lại) Trời ơi !

TÙNG - Em cũng kinh-sợ anh à, thôi chào em (quay đi).

HẠNH - (chạy theo níu lại) Anh Tùng, em không muốn xa anh.

TÙNG - (quay lại) Em không sợ liên-lụy sao ?

HẠNH - (lắc đầu) Anh hãy ngồi xuống ghế, em ra khóa cửa trước lại rồi sẽ băng vết thương cho anh.

TÙNG - Em ra đóng cửa sau lại đi, hồi này cửa không khóa nên anh lên vào được.

HẠNH - Có ai thấy không ?

TÙNG - Có lẽ không.

(Hạnh khóa cửa trước, rồi trở vào đóng cửa sau, sau đi mang hộp cứu-thương bằng tay cho Tùng).

HẠNH - (ngập-ngùng) Anh đưa súng em đâu đi...

TÙNG - (cương quyết) Anh không muốn chết khi trên tay không có một tác sát để tự-vệ, mạng anh ít nhất cũng phải đổi lấy một mạng khác.

HẠNH - (khẩn-thiết) Em van anh, hãy thu-tiêu tất cả giấy tờ của Bộ-đội giải-phóng và đầu súng đi, anh sẽ trở thành một người dân bị lạc đạn mà thôi. Anh còn giữ giấy-tờ của Chánh-quyền Quốc-gia chứ ?

TÙNG - Con !

HẠNH - Anh có giấy tờ gì của Bộ-đội giải-phóng không ?

TÙNG - Anh không mang theo.

(Có tiếng người gõ cửa, Tùng đứng lên hướng súng về phía cửa)

HẠNH - (run run) Ai đó ?

O. PHI - Làm gì mà khóa cửa vậy Hạnh ? (tiếng vọng)

HẠNH - Ba em về anh đầu súng đi !

(Tùng đầu súng vào người, Hạnh ra mở cửa)

O. PHI - Bộ sợ Việt-Cộng chạy vô nhà sao đóng cửa kỹ vậy con.

TÙNG - (đứng dậy) Thưa bác !

O. PHI - Ủa Tùng, con vô Saigon hồi nào, sao biết bác ở đây mà tới thăm. (ngạc-nhiên) Ủa tay con làm sao mà phải băng vậy này

TÙNG - (lúng-túng) Dạ...!!!

HẠNH - (dở lời) Anh đi xem đánh nhau nên bị đạn lạc đó ba.

O. PHI - (ngồi xuống ghế) Chỗ người ta bắn giết nhau, diên hay sao mà tới coi cho bị thương. Bởi tánh con trai hiếu-thắng nên con gái nó chê là thiếu kinh-nghiệm, thành ra con gái thời buổi này nó chọn mấy ông già cỡ bác không à !

Mấy thấy bác không, ai đánh nhau mặc ai, thế nào báo chí nó cũng tường-thuật đầy đủ chi-tiết, đăng tải hình-ảnh rõ ràng, xem xong rồi đắp mền nằm tường-tượng còn hấp-dẫn hơn là đi coi, mà không nguy-hiểm nữa.

TÙNG - Thừa bác nếu mà nằm tưởng-tượng thì đâu có đúng sự thật.

O. PHI - Cuộc sống ảo-tưởng bao giờ cũng đáng yêu hơn cuộc sống thực, chẳng hạn như mỗi lần bác mừng bác gái, ai cấm bác tưởng-tượng đang mừng cô đào B.B có phải sung-sướng không, nếu nhìn vào thực-chất nhưng nếp nhăn trên mặt bác gái thì bác...

(Bà Phi bước vào)

B. PHI - Thì sao, thì sao ?

O. PHI - Thì bà càng sung-sướng hơn ! Bà...

TÙNG - (đứng dậy) Dạ thưa bác.

B. PHI - (mừng rỡ) Ừa Tùng, con đến hỏi nào vậy, (nhìn vào tay Tùng hốt-hoảng) tay con làm sao vậy ?

O. PHI - Oi đầu năm nó muốn kiếm một cái thẹo để làm kỷ niệm, nên mang tay cho họ bắn lấy thẹo chơi mà.

B. PHI - Con bị lạc đạn à ?

TÙNG - Dạ thưa bác chỉ xước nhẹ thôi !

HẠNH - (khoe) Con băng cho ảnh đó má.

O. PHI - Tại nó biết mày là Y-tá, đầu năm sợ mày thất-nghiệp nên nó mang vết thương tới cho mày băng.

B. PHI - Sao ông ưà đùa quá à, cho tui hỏi thăm nó một chút.

O. PHI - Sao năm mới bà rầy tui hoài vậy, bà muốn hỏi gì thì hỏi đi. Hạnh à, con vào pha nước đi con (Hạnh đi vào trong).

B. PHI - Con nói cho bác nghe tai-nạn của nhà con ra sao?

TÙNG - (bùi-ngủi) Thưa bác, hôm đó con với mấy đứa bạn lên Tỉnh chơi, nhìn về hướng của làng thấy máy bay đang thả bom, tụi con chạy ra bên xe thì được biết ở làng đang có trận đánh lớn, tụi con liền bao một chiếc xe về, nhưng không thể vào làng được, chờ đến lúc ngưng tiếng súng, con về nhà thì (nghe-nghào) má con và em con đã chết...

B. PHI - Tại sao vậy ?

TÙNG - (cần mồi uất-ức) Một quả đại-bác rơi ngay vào nhà con.

B. PHI - Bắn đâu không bắn sao bắn vào nhà dân, bắn gì bất nhân vậy ?

O. PHI - (thở dài) Kể ra cũng bất-nhân thật, nhưng là một việc bất-nhân không thể tránh trong cuộc chiến-tranh không giới-tuyến này. Con thấy không, ngay ở Saigon, giữa ba ngày Tết Việt-cộng tràn vào, quân-đội bắt buộc phải chiến-đấu để bảo-vệ đất nước. Trâu bò húc nhau thì ruồi muỗi chết, đó là một việc thường xảy ra.

Hơn nữa Việt-Cộng hèn-nhát lẫn trốn vào những nơi đông dân cư, chúng dùng dân để làm bia đỡ đạn. Bao nhiêu người dân vô tội chết oan, bao nhiêu tài-sản xây dựng bằng mồ hôi nước mắt tiêu tan.

Ai gây nên tội ???

Nếu Việt-Cộng không có mặt ở miền Nam này, thì mẹ và em con không chết, con đâu có bị thương và làm gì có cảnh màn trời chiếu đất của hàng ngàn đồng bào giữa ba ngày Tết này.

B. PHI - Tôi đồng ý với ông Việt-Cộng là nguyên-nhân tạo nên chiến-tranh tang-tóc, nhưng còn những phần-tử tham-những trong cơ cấu Chánh-quyền như chú Phương em ông thì sao ?

O. PHI - Lẽ dĩ nhiên là đáng tội và đáng trách, con muốn đến thăm chú Phương không ? Bây giờ nó ở một cái dinh lớn lắm, ăn cơm Chánh-phủ khỏi tốn tiền, đi chơi có lính theo gác tàng-hoàng.

TÙNG - (cau mày) Chú ở đâu vậy bác ?

O. PHI - Ở trong khám Chí-hòa.

TÙNG - (kinh-ngạc) Chú bị tù vì tội gì ?

O. PHI - Nhiều tội lắm, như việc không chịu chứng giấy cho con lãnh tiền bồi-thường chiến-tranh cũng là một trong những tội để cho nó ở tù. Bà thấy Chánh-phủ luôn luôn thanh-lọc những tên sâu mọt, bà thỏa-mãn chưa ? (Hạnh bưng nước ra)

HẠNH - Hề cái gì ba nói má con đều thỏa-mãn hết.

O. PHI - Tại sao vậy ?

HẠNH - Vì nói là quyền của ba, còn quyết-tịnh mới là quyền của má.

O. PHI - Rồi năm mà nó đen cái đức thờ bà của bác ra để giới thiệu với con, là ý nó muốn con noi gương bác đứng sau này nó dễ bề đi đầu cướp cổ, con cần phải đề-phòng âm-mưu của đàn bà.

B. PHI - Ông nói cái gì cũng hay, mà thực hành cái gì cũng trật-lắt.

O. PHI - Dù làm trật hay trúng mình vẫn có được một kinh-nghiệm, bác sẽ truyền kinh-nghiệm lại cho con. Điều khiển người đàn-bà cũng như điều-khiển một con ngựa bất-kham, phải biết lúc nào mình nên buông cương, phải biết lúc nào mình cần phải ra roi, lúc nào mình lên ngựa, lúc nào mình hạ mã, con mà xuống ngựa bất tử nó đá cái hộc máu.

B. PHI - Thôi ông đừng đùa nữa, cho tui hỏi nó.

O. PHI - Năm đầu năm rầy nữa, chắc năm nay tôi chìm xuống quá.

B. PHI - Tùng à, sau khi chôn cất má và em xong con đi đâu?

TÙNG - (ấp úng) Dạ... thưa bác dạ...

HẠNH - (đỡ lời) Dạ anh học Quốc-gia Sư-phạm.

O. PHI - Ủa, má mày hỏi thằng Tùng tại sao mày trả lời, mà sao việc của nó mà mày biết hết trơn vậy mày.

HẠNH - Tại anh nói cho con nghe chớ bộ !

B. PHI - Phải vậy không Tùng.

TÙNG - Dạ phải.

O. PHI - Không biết tại hay dặn lớp hồi nào mà hai đứa hợp ca nghe đúng giọng quá.

B. PHI - (rót nước) Con uống nước ăn mát đi Tùng.

O. PHI - (lấy bao thuốc) Hút thuốc đi con. (quay sang Hạnh) Đọc báo cho ba nghe Hạnh.

HẠNH - (đọc) Cuộc hưu-chiến cuối cùng.

Một tháng trước đây ngày đầu năm Mậu-Thân, đài Hà Nội đã vang vang tuyên-bố là vì nhân-dạo, vì tôn-trọng giờ phút thiêng-liêng truyền-thống chúng sẽ nhất định đơn-phương hưu-chiếnbảy ngày đầu Xuân để đồng bào vui hưởng một cái Tết thanh-bình.

Hai giờ đêm giao-thừa, chúng tấn công Pleiku, Ban Mê-Thuột, Nha-Trang và năm trung-tâm đông dân cư nữa. Hai mươi bốn tiếng đồng hồ sau con cháu của Bác và Đảng lại đem chết chóc vào đô-thành Saigon, Chợ-Lớn và Gia-Dịnh nơi tập trung hai triệu thường dân. Trong những cuộc tấn-công hèn-hạ và dã-man của Việt-Cộng chúng ta thấy nổi bật lên hai điểm.

Điểm thứ nhất : Mọi hành động của kẻ thù đều nằm tronggiờ hưu-chiến. Những cuộc tấn công này đã trắng trợn vi phạm lệnh hưu-chiến của chính Hà-Nội. Hà-Nội đã ngồi xồm trên dư luận và cả trên uy-tín chính-trị của Cộng-Sản quốc ngoại. Tất cả những ai từng lớn tiếng đòi Việt-Nam Cộng-hòa thỏa-hiệp với quý Cộng-Sản chắc-chắn giờ này đều phải co rút vào cái thế bẽ mặt. Tất cả những ai còn tin vào chữ ký, vào lời hứa của Việt-Cộng, chắc giờ này đã bàng-hoàng búng-tĩnh.

Điểm thứ nhì: Đáng lưu ý trong những hành động quân-sự đầu năm của Việt-Cộng, đa số những cuộc hành quân của chúng đều nhằm vào dân chúng. Chúng tấn công và chiếm đóng những tư gia tại Pleiku, tại Nha-Trang, tại ngà tư Xa-lô Biên-Hòa... Hành động như vậy Việt-Cộng biết rằng chúng sẽ đặt quân-đội vào một thế tái-chiếm bất-lợi. Điều này xác nhận thêm một lần nữa quan-niệm của Cộng-Sản về quyền lợi của nhân-dân. Sau loạt tấn-công của Cộng-Sản, đương nhiên chúngta đã có một số thiệt hại về nhân-mạng cũng như tài-sản, về phía chánh quyền cũng như về phía nhân dân. Nhưng cũng sau loạt tấn công đầunăm, Việt-Cộng đã giúp chúng ta tạo được một tình trạng rõ-rệt, mọi người đều đã nhìn thấy bộ mặt của Cộng-Sản. Chắc-chắn từ đây về sau sẽ không còn một ai dám mở miệng đòi hỏi chúng ta thỏa-hiệp với ác-quý nữa. Và chắc-chắn cái mà chúng gọi là hưu-chiến Tết Mậu-Thân sẽ là cuộc hưu-chiến cuối cùng trong chiến-sự chống xâm-lược Cộng - Sản

của quân dân miền Nam.

O. PHI - Bà đã thấy sự tráo-trở và dã-tâm của Việt - Cộng chưa ? Chắc bây giờ bà hết muốn liên-hiệp nữa. (quay lại) con thấy có gì hèn-hạ bằng bắn lên không ? Con thấy có gì nhục-nhà bằng kẻ nuốt lời hứa không ? Việt-Cộng đã gây ra một cuộc chiến-tranh phi-nhân và chúng chỉ là một lũ côn-đồ mà thôi, phải không Tùng ?

TÙNG - (lúng túng) Dạ phải.

B. PHI - Muốn đánh nhau thì kéo nhau ra đồng trống tha hồ mà bắn giết, tại sao lại quay vào chỗ đông dân-cư cho dân chúng chết oan.

O. PHI - Đó là dã-tâm của Việt-Cộng, muốn dùng dân làm một đờ đạn cho chúng, và đặt quân-đội Quốc-gia và Đồng-minh vào một thế tác-chiến bất-lợi (quay lại) con thấy như vậy Việt-Cộng có khôn-nạn không ?

TÙNG - Dạ... thưa bác phải.

O. PHI - Khôn-nạn hơn nữa là chúng đốt nhà đồng bào gây một tình thế hỗn-loạn để mong trốn thoát, không đếm xỉa gì đến tài sản và tính mạng của đồng bào, con thấy Việt-Cộng nó có dã-man không?

TÙNG - (ngượng-ngùng) Dạ...!!!

HẠNH - (dở lời) Thưa ba họ bị lâm vào cảnh đường cùng, bởi quá hoảng-sợ trước cái chết nên mới hành động điên rồ như vậy.

O. PHI - Chưa phải là bước đường cùng, quân-đội và nhân-dân vẫn dành cho họ một con đường sống (lấy trong túi) con đọc truyền đơn kêu gọi Việt-Cộng ra quy-chánh thì rõ.

HẠNH - (cầm đọc) Cùng các anh em cán-binh Việt-Cộng, các anh em hiện đang ở bước đường cùng và đang bị nhân-dân và quân - đội Việt-Nam Cộng-Hòa xiết chặt vòng vây sẵn-sang tiêu-diệt những phần tử nào ngoan-cố phá hoại đời sống của dân-lành. Bọn đầu sỏ và chỉ-huy Việt-Cộng đã đánh lừa và bỏ rơi anh em, để hiện nay mọi sự nguy-hiểm đều do các anh em cán-binh gánh chịu. Bây giờ chỉ còn một con đường sống duy-nhất để cứu mạng mình là : các anh em cán-binh hãy mạnh dạn ra trình-diện với các cơ-quan của chánh-quyền Việt-Nam Cộng-Hòa, các anh em cán-binh ra quy-chánh sẽ được chính-quyền và quân-đội Việt - Nam Cộng-Hòa tiếp đón và đối đãi tử-tế.

Các anh em cán-binh hãy gấp rút ra trình-diện, đừng chần-chờ uổng-mạng vô ích. (lật về bên kia) Tờ truyền đơn này được coi như là một tờ giấy thông-hành cho các anh em cán-binh Việt-Cộng khi ra trình-diện với các lực-lượng Việt-Nam Cộng-Hòa và Đồng-minh.

O. PHI - Đó con thấy không Chính-phủ luôn luôn khoan-hồng để tiết kiệm xương máu, tìm đủ mọi cách gián-tiện cho các anh em cán binh Việt-Cộng ra quy-chánh, chỉ cần một tờ truyền-đơn này thôi cũng đủ cứu mạng họ. Bây giờ vô phước thằng Việt-Cộng nào vào đây, ba trối nó lại ba thuyết cho nó một hồi nếu nó chịu quy chánh thì thôi, còn ngoan cố thì...

B. PHI - Thì mời ông đi tắm, cho bọn trẻ nó nói chuyện

O. PHI - Còn bà làm gì ?

B. PHI - Tui vô pha nước cho ông tắm !

O. PHI - (cười) Con thấy bác già rồi mà bác gái còn cứng
bác dữ không ?

B. PHI - (mắc cỡ) Ông này quỉ không hà (bỏ đi vào)

O. PHI - Con nói chuyện với Hạnh đi, bác vào tắm rồi nói
chuyện tiếp. Nay giờ con Hạnh nó ức lắm mà không dám nói (bỏ đi vào)

HẠNH - (bối-rối) Anh Tùng, anh có giận ba em không ?

TÙNG - (bối-hối) Ngược lại anh cảm kích vô cùng vì ba em
đã nói đúng. Anh theo Việt-Cộng chỉ vì muốn trả thù cho linh-hồn mẹ
và em anh, thật ra anh không hề có một lý-tưởng nào cả. Nhưng bây giờ
anh mới biết mình lầm, má và em anh chết không lỗi bởi ở quá đại-bác
mà lỗi ở nguyên-nhân sâu-xa của sự nổ. Cũng như chính anh và đồng -
đội đã gây chết chóc điêu-tàn cho đồng bào Saigon, Chợ-Lớn và Gia
Định, đầu viên đạn có phát xuất từ khẩu súng của quân-đội Quốc - gia
hay Đồng-minh.

HẠNH - (sung-sướng) Sự thức tỉnh của anh chưa trễ, anh
có thể ra quy-chánh.

TÙNG - Anh chỉ lo ngại bị bắt trên đường đến cơ-quan để
quy-chánh.

HẠNH - Anh khỏi lo, em sẽ đến đồn Quân-Cảnh gần đây, nhờ
anh Hai hướng dẫn anh ra quy-chánh. Chồng chị Hai là một sĩ q u a n
Quân-cảnh.

TÙNG - (nhắm tay Hạnh) Em ráng giúp anh.

HẠNH - Anh giữ tờ truyền-đơn này và đừng đi đâu trong
thời gian anh Hai chưa đến, em đi nghe anh. (Hạnh đi khuất ông P h i
bước ra).

O. PHI - Con Hạnh đi đâu đó ?

TÙNG - (ấp úng) Dạ thưa bác chắc Hạnh đi mua gì đó. (nói
lảng) sao bác tắm lẹ vậy ?

O. PHI - Ơi bác xối đại mấy gáo nước rồi thay bộ đồ ngủ
này cho nó mát, tay con còn đau lắm không ?

TÙNG - Dạ nhờ Hạnh băng bây giờ cũng đỡ rồi !
(Hạnh và Tuấn bước vào)

TUẤN - Thưa ba !

O. PHI - Con đi đâu mà gặp Hạnh ?

TUẤN - Dạ con nghe mấy người bạn nói lại, hồi nãy ba má
có đến tìm con ở đồn, nên con đến ba tới đầu ngõ thì gặp dì Hạnh.

O. PHI - (giới thiệu) Đây là Tuấn chồng của chị Hai con Hạnh.

TÙNG - (bắt tay Tuấn) Hân hạnh biết anh !

O. PHI - Còn đây là Tùng hôn-phu của con Hạnh !

TUẤN - Dạ con đã được dì Hạnh giới thiệu nhiều về Tùng.

O. PHI - Con ngồi xuống chơi, (Tuấn ngồi xuống ghế) hồi nãy nghe đồn Việt-Cộng lẫn trốn vào khu vợ chồng con ở, ba má mới vội đến tìm con đăng hỏi tin tức.

TUẤN - Dạ thưa ba khu con ở yên lắm, nếu động-tĩnh thì con đã cho mẹ con nó qua ở nhờ nhà ba rồi.

O. PHI - Vậy mà má mày lo quá, à này tình hình bây giờ thế nào con?

TUẤN - Dạ thưa ba Việt-Cộng hoàn-toàn tan rã, hiện giờ chúng lẫn vào những khu đông dân cư để cố thủ một vài cứ điểm lẻ tẻ. Nhưng chúng không được dân chúng ủng-hộ ngược lại đồng bào đã t v động hợp thành đoàn ngũ nhân-dân vô-trang gây-gộc để tự-vệ, nhiều nơi đồng bào bắt và đoạt súng của Việt-Cộng nộp cho Chính-quyền.

O. PHI - Oi muốn bắt Việt-Cộng thì dễ ợt, kiếm thằng nào đen thui hay xanh lè chop là ăn chắc, còn mấy đứa trắng trẻo đẹp trai như thằng Tùng thì sức mà là Việt-Cộng.

TUẤN - (cười) Dạ thưa ba Việt-Cộng cũng có người đen người trắng, người đẹp, người xấu. Chẳng hạn như anh Tùng con được Hạnh cho biết là Trung-đội Trưởng bộ-đội Quyết-tử giải-phóng thủ-đô

O. PHI - (giật mình) Đầu năm mà giỡn mặt sao giới thiệu đầu vậy Hạnh ? (Bà Phi bước vào)

B. PHI - Ông này lớn rồi mà tệ thiệt, tắm xong rồi bỏ khăn bỏ áo lung-tung.

TÙNG - Dạ thưa bác Hạnh nói đúng, con là T r u n g đ o i Trưởng bộ-đội Quyết-tử giải-phóng thủ-đô, con muốn nhờ anh T uấn hướng dẫn cho con về hồi-chánh.

B. PHI - (rú lên) Thằng Tùng là Việt-Cộng ???

O. PHI - Nhưng nó chịu hồi-chánh rồi bà ơi !

HẠNH - Anh Hai hướng dẫn anh Tùng về đồn giùm em.

TUẤN - Thưa ba má con hướng dẫn anh Tùng về đồn rồi sẽ trở lại ngay.

TÙNG - Thưa hai bác con đi.

B. PHI -Ừa con đi đi, mai mốt bác với con Hạnh vô Trung-tâm chiêu-hồi thăm con.

O. PHI - Ngày nào mày rời Trung-tâm là tao cho làm đám - cưới con Hạnh, thương mày biết giác-ngộ đó mày.

TÙNG - Thưa hai bác con đi.
 HẠNH - Xi phép ba má con đưa anh Tùng ra xe.
 TUẤN - Thưa ba má con đi. (Hạnh, Tùng và Tuấn đi ra)
 O. PHI - E ! mà tao giao hẹn trước là gọi rể nghe này, này mà dẫn con gái tao đi như thằng Tuấn là tao đòi con gái tao lại nghe này ./.

T O I T U Ờ N G N H Ữ C Á I B I - Đ Ō N G ..
 (Tiếp theo trang 16)

- Ai bảo với mấy ông anh như vậy ?
 - Mấy ông trong đó chứ ai .
 - Sao họ nói láo vậy mà mấy ông anh lại tin ? làm bằng nhựa thì chạy sao được, vấp đá, chạ m nhằm cây là vỡ ngay, nói chi đến việc trúng đạn ?
 - Ban đầu chúng tôi không tin, sau họ giả i-thích có lý lắm mới tin chứ bộ !
 - Họ giải-thích như thế nào ?
 - Họ bảo rằng cái ghế xe ấy trước kia làm bằng thiếc dày, sau này Mỹ bị tổn thất nặng, hết cả nguyên liệu nên mới lấy nhựa chế thay. Họ có giơ cho xem một cái bi đông nhựa và bảo rằng trước kia bi đông làm bằng nhôm, bây giờ Mỹ hết nhôm, rồi nên phải làm bằng nhựa. Cái bi-đông bé xiu mà không đủ chế thì làm gì có sắt thép để chế tàu chiến. Họ lại lấy cái cây gỗ mạnh vào bi-đông kêu bộp bộp nhưng không vỡ. Họ dặn nông-dân đừng sợ thứ xe đó, cứ tiến lại gần, đập mạnh là vỡ tan tành ngay. Hôm nay thử rồi mới biết là họ đánh lừa chúng tôi.
 - Cái bi-đông được chế bằng nhựa cốt cho người lính mang nhẹ khỏi gây tiếng động, khỏi chiếu sáng lúc đi hành-quân. Đó là một sự cải-tiến chứ không phải vì khan-hiếm vật-liệu.
 Mấy nông-dân nghe nói, gật đầu lia lịa, có vẻ chịu lắm. Họ cảm ơn, chào Thiếu-úy Tân ra về, mồm còn lẩm-bẩm :
 - Mấy ông nội trong ấy bịp ghê ! Bằng thép rõ ràng mà dám nói ầu là bằng nhựa như cái bi-đông.

* HOÀNG-THỨC
 (Trương-minh-Giang Sg)

BÀI HÁT CÒ-LÁ

KHI QUÂN NAM VÙNG LÊN

* ĐÔNG-PHƯƠNG

Con cò (cò) bay lá (lá) bay la
Bay từ (từ) xa lộ, Bình-Hòa (hòa) bay đi
Tĩnh tính tang, tang tính tình
Dân làng rằng, dân làng ơi, rằng Cộng chết (chết) tả-tơi
rằng Cộng chết (chết) tả-tơi

Cộng quân (quân) thất-bại (bại) tơi-bời
Muôn ngàn (ngàn) xác chết nằm phơi (phơi) chiến trường
Tĩnh tính tang, tang tính tình
Dân Đồ-thành, dân miền Nam, thù Cộng-Sản (sản) không nguôi

Mừng Xuân (xuân) đón Tết (tết) đang vui
Chúng hô (hô) hừ-chiến, để rồi (rồi) tấn công
Tĩnh tính tang, tang tính tình
Dân căm hờn, quân vùng lên, diệt Cộng-Sản (sản) phi nhân

Vui mừng (mừng) chiến thắng (thắng) ca vang
Hoan hô (hô) Quân-đội, đập tan (tan) quân thù

Tĩnh tính tang, tang tính tình
Dân Nam mình, reo hò vui, vì Cộng-Sản (sản) thua to
và dân khỏi (khỏi) âu lo

MUỖ XUÂN

THƯƠNG ĐAU

(Cổ nhạc điệu bài chòi miền Trung)

NÓI LỜI :

Pháo đang nổ mừng ngày Tết đến
Lá hoa cười nắng sớm đầu Xuân
Người gửi người lời chúc ân cần :
Một năm mới muôn vàn phước-lộc
Bầy em trẻ vui đùa ca hát
Cụ già ngồi nhấp rượu vuốt râu
Bông dưng ngay giữa đêm thâu
Súng thù vang dội trước sau ngập tràn

HỒ :

Giật mình trẻ nhỏ khóc rân
Cụ già hoảng hốt ho khan từng hồi
Cộng quân bắn phá nhiều nơi
Trong giờ hưu-chiến, nuốt lời ước-giao
Bàn thờ ngọn nến lao-xao
Khói nhan tắt nghẹn, mai đào rụng bông
Lương dân qua lại trên đường
Chúng rình bắn lén, rõ phương ác-ôn
Thấy ma loang chảy máu hồn
Không gian chùng tiếng oan-hồn réo vang :
Đền mạng mau, lũ hung-tàn
Chữ rằng : Thiên bắt dung gian kia mà !

Chúng còn nổi lửa đốt nhà
Phố phường đẹp đẽ hóa ra điêu-tàn
Nhiều người sự-sản tiêu tan
Có người bị cháy ra than đen sì
Kể thời thương bóng ai-bì
Khấp-khà khấp-khẽnh rảng đi lánh nản
Ngập trời nhưng tiếng khóc than
Mồ hôi lộn máu hòa chan lệ-sầu
"Nhà tôi kia còn gì đâu ?
Phút giây tan biến thành màu khói đen !
Ba mươi năm, mới tạo nên
Giờ đây tay trắng còn hoen máu hồng
Mồ cha giặc Cộng điên-cuồng
Nhà dân thành bãi chiến-trường quân bay
Đầu Xuân dương buổi vui-vầy
Một năm mới có ba ngày thiêng-liêng
Đó là tập tục cổ truyền
Của người sống, của tổ tiên ông bà
Bay theo Cộng-Sản Nga Hoa
Chối bỏ dân-tộc, dùng là ma vương
Gieo đầy khủng-khiếp đau-thương
Người người căm-oán, trời không dung mà
Giả nhân, giả nghĩa kêu la
Bảy ngày hưu-chiến thiết là mĩa-mai
Lại còn lời một lời hai
Hòa-bình, Liên-hiệp đồ ai chẳng ngờ
Thôi thôi đừng có giờ trò
Giải-phóng giải-phiếu mặt mo đã lòi
Cộng quân ơi ! rút đi thôi !
Hay mau hồi-chính xây đời tự-do
Bình-Hòa kia đã là mồ
Chôn bày quý-đồ, sờ sờ tấm gương
Bắc-Hà, Xóm-Mới oai vang
Nhân dân tự-động võ-trang diệt thù
Quân dân đã quyết khử-trừ
Không chừa một mống côn-đồ hại dân
Để cho đẹp lại mùa Xuân
Cụ già nhấp chén rượu mừng chiến công
Cho mùa Xuân tới pháo hồng
Nổ đủ ba bữa giữa lòng nức vui ! "

* HOÀNG-DÔNG

XUÂN CHIẾN THẮNG

(VỌNG CỔ)

Nói lời : Lũ quý đỏ, chúng chối từ truyền-thống
 Nỡ bạo-hành trong giờ phút thiêng-liêng
 Gieo đau thương, gây nên cảnh đảo-diên
 Tạo máu lửa, giữa những ngày Xuân đến

VỌNG CỔ

1/ Hỡi những ai lớn tiếng đòi miền Nam hiệp thương cùng
quý đỏ, hãy nhìn xem cảnh tang tóc hoang-tàn... Lũ Cộng nô gieo rắc
kinh-hoàng... Chúng tấn công trong giờ hưu-chiến, miệng hô - hào
ngưng chiến bảy ngày Xuân. Nhục hèn thay bè lũ Cộng quân, b u ộ c
dẫn chúng làm bia đỡ đạn, mặc người dân oán than rên xiết, chúng
cam đành ra tay bắn giết.

2/ Đêm giao thừa bàn thờ đổ nát, một mùa Xuân bi đát điêu
tàn... Bọn Cộng quân đốt phá xóm làng.. Bọn trẻ thơ quần v à n h
khăn trắng, sống lạc loài mất mẹ mất cha. Vạn người dân sống cảnh
không nhà, gạo chưa đủ nấu nồi rau cháo, ăn thiếu cơm mặc thì thiếu
áo, oán hận này muôn kiếp chẳng hề phai.

o o o

THƠ :

Máu Cộng nô thay cầu đối đỏ
Súng vang rền thế pháo đón Xuân
Quà đầu năm là xác Cộng quân
Mai rực rỡ mừng Xuân chiến thắng

5/ Chiến sĩ Quốc-Gia trăm cay nghìn đắng, đem máu xương
để giành lại thanh-bình... Quân với dân chi xiết thâm tình... Bát
nước trong mời anh lính chiến, chén cơm đầy đỡ dạ lúc hành quân...
Bà mẹ già âu-yếm lũ con cưng, mẹ trao tặng buồng dừa trĩu trãi
xấp khăn tay món quà người em gái, thấm mồ hôi trong những l ú c
dạ-hành.

6/ Anh quân-nhân tay kèm thép súng, tay ẩm bông đùa bé lạc

cha, anh ra công dập tắt lửa thiêu nhà, giúp dân chúng tải đồ trong bom đạn, máu thương nhân tuôn tràn lai láng, đỏ áo người chiến sĩ can cường..

Xác thù phơi khắp chiến-trường
Thanh-bình trở lại vắng dương rạng ngời
Cộng quân thảm bại khắp nơi
Máu-Thân chiến-thắng ngàn đời còn ghi.

* PHƯƠNG - TÙNG

XUÂN VÀ DÂN-TỘC

(Tiếp theo trang 32)

Dấn thân vào cuộc sống chiến đấu bất cứ ở phương vị nào dù lính chiến hay công chức, cán-bộ hay thường dân, chúng ta quyết đem thiện chí và nhiệt tình xây dựng nền độc lập Cộng-hòa vững mạnh, thêm sức cho nửa phần đất mẹ V.N. để tạo hương một mùa Xuân thanh-bình về lại quê hương để ngàn đời được ca vang mùa Xuân CHIẾN-THẮNG ĐÓNG-ĐA năm Kỷ-Dậu.

* NGUYỄN-TRẦN

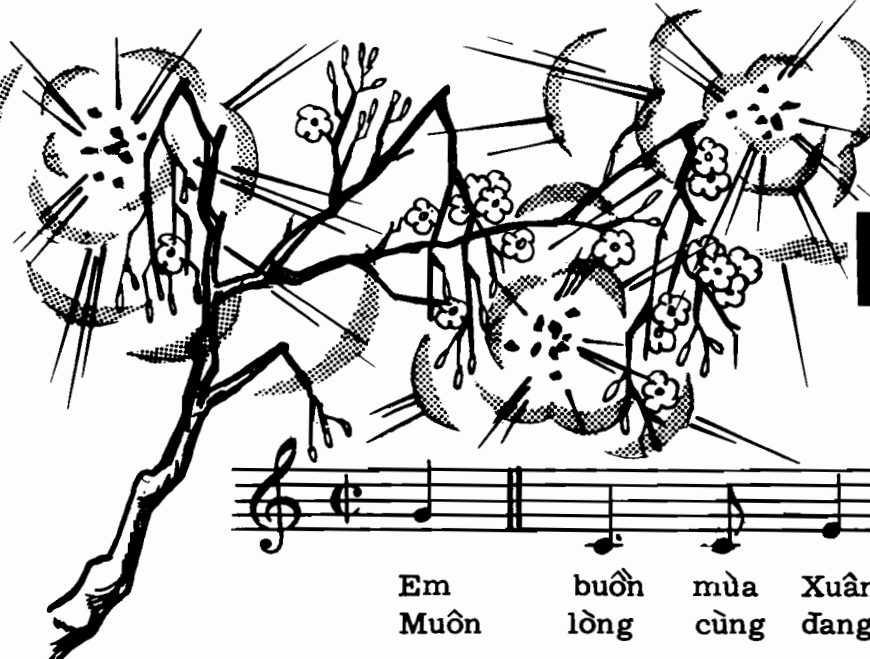
Ca Dao

NHỚ BÔNG VÚ-VẺ

Yêu bông vú-vẻ thơm dai
Em thường tìm hái những ngày ở quê
Từ khi giặc Cộng kéo về
Em đi tị-nạn lòng nghe buồn buồn
Nhất là những buổi chiều hôm
Nhớ bông vú-vẻ mùi thơm dịu dàng !

* Đ.U.N.
(Tam-Kỷ)

EM BUỒN

Nhạc và lời: TRẦN TUY

Em buồn mùa Xuân năm nay. Đầu
Muôn lòng cùng đang hân hoan. Vui

còn niềm vui thơ ngây. Cầm hồn loài Cộng Sản; oán
vì mùa Xuân tươi sáng. Xuân hồng tràn muôn lối; với

thù làm sao hết, đồng bào em rèn siết đau thương. Xuân
lòng người phơi phơi, mong rằng sang năm mới yên vui. Nhưng

buồn vì bao tang thương. Phô buồn vì quân vô
rồi vào đêm thiêng liêng. Súng âm âm vang liên

lượng. Đốt nhà người tan nát nói là về giải phóng, nhưng
miền. Khiến đồng bào ly tán sông mênh mông trời chiếu đất, cảm

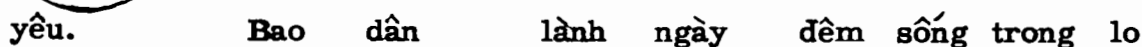
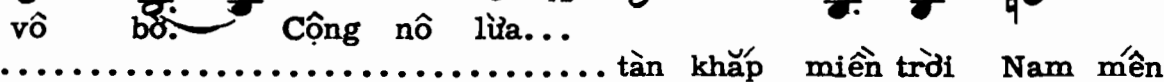
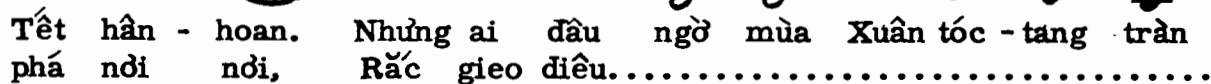
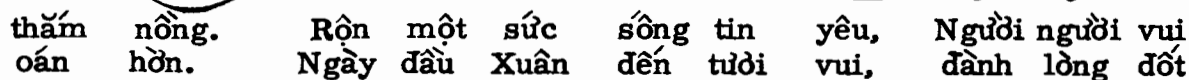
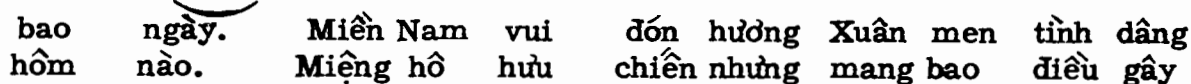
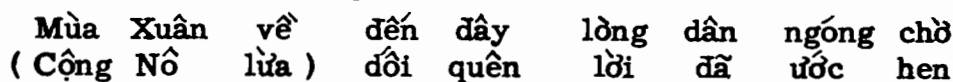

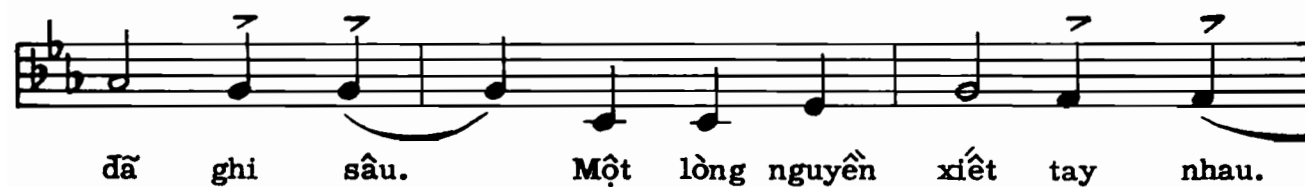
thực là lũ cướp miền Nam.
thù loài giải phóng lửa dân

HẾT

Fox Moderato

- XỬ VIỆC NÊN KHOAN-THAI, CÔNG-MINH CHO ĐÂU RA ĐÂY, THÌ VIỆC MỚI KHÔNG RỐI, NGƯỜI MỚI KHÔNG OÁN.

Nguy-Hi

- THÓI QUEN ĐẦU TIÊN CHỈ LÀ NHỮNG SỢI TƠ NHỆN, SAU BIẾN THÀNH NHỮNG SỢI DÂY THỪNG, DÂY XÍCH.

Cách-ngôn Y-Pha-Nho

- LÒNG CHÍNH-TRỰC CÓ THỂ BỎ-KHUYẾT CHO NHIỀU ĐỨC-TÁNH KHÁC, NHƯNG KHÔNG CÓ LÒNG CHÍNH-TRỰC THÌ KHÔNG CÓ ĐỨC-TÍNH NÀO GIÁ-TRỊ CẢ. DÙ KỂ TÀI-BA LỖI-LẠC ĐẾN ĐÂU MÀ THIẾU LÒNG CHÍNH-TRỰC THÌ CŨNG ĐỪNG NÊN TIN-CẬY.

Washington

- MÔI CUỘC ĐỜI LÀ MỘT CON ĐƯỜNG. CON ĐƯỜNG MỞ RA KHÔNG PHẢI ĐỂ CHO TA AN GIẤC HAY NGHỈ-NGƠI MÀ ĐỂ CHO AN BƯỚC ĐI TRÊN ĐÓ.

P. Drive

Bộ mới SỐ 2 - 1968